

Domoljub

V Ljubljani 16. oktobra 1940

Leto 53 • Štev. 42

Beg z dežele

Z velikim pompom se danes pojo po časopisu žalostinke nad tako imenovanim begom z dežele. Vsi od kraja obsojajo tiste, ki zapuščajo rodno zemljo in se selijo v mesta, bodisi v tovarne ali v šole ali pa si gredo iskat grenkega kruha kot služkinje, postrežnice, natakariče itd.

Pravijo, da je vzrok temu pojavu padanje kmečke zavesti in pomanjkanje ljubezni do rodne zemlje. Pravijo, da se naših deklet in fantov prijemajo neka bolezni, ki bi ji rekli komodnost v vsakem pogledu. Toda kdor hoče nepristransko opazovati življenje in razmere naše vasi in potem tudi objektivno soditi, bo priznal, da ni to edini vzrok, dasi ne trdim, da tega vzroka ni. Pomislimo samo na to, kdo največ odhaja od doma! Ali odhajajo sinovi trdnih ali šibkih posestnikov? Mislím, da mi bo skoraj vsak pritrdil, če rečem, da odhajajo ponajveč otroci revnejših kmetov. Če je kočar imel na primer štiri otroke, je prav gotovo, da morajo trije od njih iskati kruha pri tujih ljudeh in da samo eden more ostati doma in še ta se s težavo rine dalje.

Če pogledamo življenjsko pot takega otroka, bomo neredko videli to zgodbo: sprva je šel k premožnejšemu kmetu za pastirja, nato je morda postal blavec in je to ostal do tedaj, da je odšel k vojakom. Ko se je vrnil od vojakov, ga njegov gospodar ni več rabil, ker so mu morda dorasli otroci ali pa je imel že drugega. In fantu ni ostalo drugega kot da je šel in si v mestu poiskal delo. Da, morda pa niti domov ni prišel in si je takoj službo poiskal. Zakaj to? Zato, ker je Stvarnik vsakemu človeku že ob rojstvu položil v dušo hrepenenje in težnjo po osamosvojitvi. In ali se zato smejo zaničevati in obsojati tisti, ki so šli od doma zaradi teh vzrokov? Ali se jim sme očitati, da svoje zemlje ne ljubijo? Kdo ve, saj jo morda ljubijo bolj kot tisti, ki jim ni bilo treba iti v svet za kruhom! Saj se njihove sanje vračajo nazaj na polja, kjer so nekoč pasli in orali.

Pa ne samo kočarski, ampak tudi premožnih kmetov otroci so prisiljeni, da gredo po svetu. Na domu ostane samo eden. Vsi ostali morajo oditi. Res je, da so nekoč ostajali doma, v kolikor se niso poženili ali pomožile v druge hiše, toda danes to ni več mogoče. Zakaj? Zato, ker je bil nekoč način življenja povsem drugačen kot je danes. Če je takrat ostal sin doma in postal »stric«, je imel v hiši dovolj dela in tudi ugled. Nekoč je bilo na kmetih dosti več dela in se je potrebovalo mnogo več ljudi kot danes. Nekoč ni bilo strojev, vse delo je bilo treba opraviti ročno. S cepci so mlatili tedne in tedne, danes to

opravijo s strojem v enem dnevu. Z motikami so kopali krompir, danes ga orjejo, kar je dosti hitreje. Na roko so rezali rezanico, danes to opravi motor mimogrede. Da, saj celo že sejemo s stroji, okopavamo in osipamo s plugi. To pa pač mora vsak priznati, da je delo s stroji opravljeno hitreje. In če je delo opravljeno s stroji, potem ni treba človeških rok. Seveda pa nočem trditi, da si zato kmet s stroji dela ne bi smel olajšati. Pravico ima do tega in dolžnost, a posledica je, da je treba manj delovnih rok. In zato že danes »strice« in »tele«, ki so ostale na domu, grdo gledajo in jim še tistih nekaj grizljajev oponašajo. Pa ne samo to, ampak že tako daleč je razkrojena naša vas, da tisti, ki misli, da bo ostal gospodar na domu, poskuša brate in sestre čimprej odpraviti z doma, da je čimprej samostojen. Gotovo da ti tudi gredo že v zgodnji mladosti, ker vedo kaj jih čaka, saj imajo prav gotovo kak zgled v bližini. In končno si tudi oni žele samostojnosti, pa čeprav le kot tovarniški delavci. Stežka odhajajo, misli se jim povračajo nazaj, saj ni prijetno postati tovarniški delavec, če si bil nekoč navajen širnih polj. In to tem težje, ker v vasi tovarniški delavec ni bil ravno na najboljšem glasu. Toda fant gre, ker ve, da mora iti, dekle gre, ker ve, da mora iti. Saj če bi ostala doma in čakala na ženina, bi se podala v še bolj negotovo bodočnost, ker ne ve, če bo ženin prišel. Vprašam: kdo sme zato te ljudi zaničevati? Se jim mar sme očitati premalo ljubezni do doma? Ne pomanjkanje ljubezni, ukaz življenja jih je pognal od doma! Doma ostane samo eden, pa če je grunt še tako velik. Kajti razkosavanje posestva ni najboljšje. — Končno pa moram omeniti tudi, da danes ni več toliko zemlje kot nekoč, ker je prenekatera parcela

zazidana in kjer stoji hiša, gotovo ne moreš orati. Tako je torej več vzrokov, ki silijo ljudi, da gredo od doma, ne samo tisti, da je človek postal komod.

Neredko se tudi sliši očitke, da delavec in delavka ali služkinja pozabijo na dom in izpadejo. Res, niso redki ti primeri, toda naj se vsak vpraša: zakaj? Naj vsak pomisli na mnogotere slabe vplive mesta in na človekovo slabost in v srce vsejano hrepenenje po sreči in naj ne obsoja! Niso v največji meri same in sami krivi, če res izpadejo!

Neki časopis je prinesel poročilo, koliko je v neki slovenski fari delavcev in — dijakov, torej: kolik obseg je že zavzel beg z dežele. Pa se mi zdi, da se študentov in delavcev le ne sme metati v en koš. Delavec gre od doma že svojevoljno, dijaka pošljejo starši, ker je otrok morda nadarjen, oziroma ker se zavedajo, da doma ne bodo mogli ostati vsi in seveda žele, da se sin ali hči pririne kam dije. Zato se dijakom sme tem manj očitati in oponašati, da svoje zemlje ne ljubijo! Pogledajte naše pesnike in pisatelje, znanstvenike in politike! Kmetška mati jih je zibala in niso izpadli, ampak so danes v ponos narodu in mu koristijo! Oni vežejo naše dijaštvo z materjo zemljo, učijo ljubiti to zemljo in njene ljudi. In malo, malo naših kmečkih dijakov pozabi na svoje zibel! Končno pa tudi, kaj bi bilo, če bi samo mestni otroci dosegali visoka mesta! Ali bi mogli delati za vse sloje naroča, ko pa neredko ne poznajo ne dela, ne duše, ne razmer preprostega človeka. In: mar kmetški otroci nimajo istih pravic, da vstopajo v brame učenosti? Imajo jih in dobro se izkažejo, zato naj študirajo. Saj ravno vas da najboljšje ljudi.

Debele knjige bi se še dale pisati, a naj zaenkrat zadostuje. Le to poudarjam, da naj nihče ne gleda v kmečkem človeku lenuha in izdajalca, če si ta išče kruh kot delavec, obrtnik, služkinja ali šolanec.

F. G.

Zastopniki in poverjeniki »Domoljubovih« naročnikov

Zberite naročila in plačila za »Slovenčev koledar« čimprej in jih do 1. novembra 1940 pošljite na naslov: »Slovenčev koledar«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6. — Vsi oni, ki ne prejema »Domoljuba« na skupen naslov, pač pa na svoj, bodo prihodnji teden v »Domoljubu« dobili priloženo polovnico za »Slovenski koledar«, s katero naj plačajo 10 din za koledar; po možnosti pa še sedaj naročnino za »Domoljub« za leto 1941. — Nenaročniki »Domoljuba« dobe koledar po 28 din; če se pa nanovo naroče na »Domoljub«, in že sedaj plačajo naročnino za »Domoljub« za leto 1941, dobe koledar tudi po 10 din.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

Letošnja misijonska nedelja

Oči vseh so danes uprte v orjaški boj, ki ga bijejo narodi v Evropi in izven Evrope. Nič čudnega, če ves svet s pozornostjo zasleduje to velikansko bitko, saj gre za to, kdo bo za naprej vodil usodo narodov. Toda istočasno s tem bojem se bje po vseh petih celinah naše zemlje še drug boj, ki je še obsežnejši in važnejši kot prvi. Gre za to, ali bo svet Kristusov ali satanov, ali bodo vsi narodi končno Kristusova last ali pa bodo še dalje tavali in blodili v smrtni senci poganstva.

Kakor je boj med narodi za nadoblast škodljiv in poguben za gospodarstvo, omika in rast narodov, saj drugače ne more biti, ker ga vodi in neti človeška lakomnost in nenašitnost, tako je boj Kristusovih bojevnikov, da pridobijo vse narode za Kristusov evangelij, svet in oserčujoč za vse narode, ker je neovrgljiva resnica, da morajo narodi najti samo v Kristusu svojo pravo srečo in resnično zadovoljstvo.

Po volji Gospodovi in po naročilu svete Cerkve imajo vsi krščanski narodi sveto dolžnost pomagati pri tem svetem delu. Luč prave vere in krščanske omike bo zasijala vsemu svetu le tedaj, če bodo vsi krščanski narodi storili to svojo dolžnost. Zato kliče sv. Cerkev vse krščanske narode, naj vsaj eno nedeljo v letu popolnoma posvetijo svoji misijonski dolžnosti. Tako je nastala tako imenovana »misijonska nedelja«, ki se praznuje že dolgo vrsto let po vsem katoliškem svetu. Kako nekaj lepega in ganljivega je, ko vsi kristjani ta dan pozabijo na svoje malenkostne vsakdanje skrbi in se popolnoma posvetijo veliki misli, zaradi katere je prišel Odrešenik na svet in zaradi katere je ustanovil svojo sveto Cerkev. Gotovo Gospod nikdar ne gleda na kristjane s takim veseljem kot na misijonsko nedeljo. Tedaj smo res z Njim vsi enega srca in enega duha.

Mi Slovenci smo letos še posebno dolžni lepo praznovati misijonsko nedeljo. Sicer ne-

srečna vojna res tudi nam ni poplunoma prizanesla, pomanjkanje in draginja naraščata od dne do dne, toda biti moramo hvaležni dobremu Bogu, da smo po Njegovi milosti med tistimi redkimi evropskimi narodi, ki so bili do sedaj od vojne najmanj prizadeti, in upamo, da nas dobri Bog tudi v bodoče ne bo zapustil. Ali nismo za to veliko dobroto dolžni Bogu zahvale? Najlepše pa se mu bomo zahvalili, če bo prav letošnja misijonska nedelja za nas neke vrste zahvalna nedelja. Ker je Bog nam tako velikodušno prizanesel, se mu oddolžimo tako, da bomo na misijonsko nedeljo storili čim več za uboge poganke množice. K temu nas mora priganjati tudi misel, da bo letos za misijonarje in misijonsko delo zelo slabo poskrbljeno, ker veliki evropski narodi zaradi vojne ne bodo mogli za misijone v denarnem oziru veliko storiti. Če bi se ni odrekli ali prav malo storili, bi to tako važno delo trpelo veliko škodo.

Letošnja misijonska nedelja nas torej vabi, da storimo za širjenje Kristusovega kraljestva med pagani več kot do sedaj. Pomagati ubogim poganom je najčistejši izraz resnične krščanske ljubezni do bližnjega in prav

zato Gospodu tako všeč. Res je bila letošnja letina slaba in draginja stalno raste, toda če se bomo potrudili, bomo kljub temu lahko veliko storili. Molitev je največjega pomena in največ vredna. Ta pa ni odvisna od nobene slabe letine ali draginje. Veliko bomo koristili, če darujemo za misijone svoje trpljenje, žrtve in premagovanje. Tudi tega v teh žalostnih časih ne manjka. Kljub pomanjkanju in revščini pa se bo našel tudi kak dinar za to veliko delo. Če ga ne bomo drugače našli, se bomo pa odpovedali kakšni nepotrebnosti stvari. Tak skromen zvdovine dar bo Gospod gotovo obilno poplačal. Najmanj, kar moramo in tudi moremo vsi storiti za misijone, je pa to, da se vpišemo v Družbo za širjenje vere, ki nam nalaga zelo skromne dolžnosti. Nič drugega ne zahteva od nas, kot da darujemo 1 dinar na mesec ali vsaj 50 par in molimo vsak dan nekaj malaga v misijonske namene.

Poživimo torej svojo misijonsko zavest in praznujmo dostojno letošnjo misijonsko nedeljo! Toliko bomo resnični kristjani, kolikor bomo Gospodu pomagali pri tem njegovem najsvetejšem delu!

Misijoni v bodočih kolonijah

Časopis »Das Schwarze Korps« z dne 12. septembra piše o misijonskem vprašanju v sledečem smislu:

»Vrhovno načelo nac.-socialistične kolonialne politike sodi: zamorec naj ostane tak, kakor je in ga ne smejo evropski misijonarji izpačiti. Tak, kakor je, je v svoji vrsti popoln, tako popoln, kakor vsaka naravno tvorba, ki je ni človek izkvaril. Krščanski misijoni so pospeševali izbor navzdol in zgroženo reje degenerirancev in manjvrednih. Proti temu bomo vpostavili ono misel,

ki je bilo predpogoj prirodnega izbora in oplemenjenja, preden so trgovci s sužnji in misijonarji pačili božje delo. Zamorec naj ostane zamorec in pogan. S kompliciranim naukom poduhovljenega krščanstva otroci pragozda ne vedo kaj početi. Krščanstvo, s svojo teorijo enakosti in odrešenja, je nadvladalo belokožcev naravnost škodljivo. Nevarnost, da pade ugled belokožcev in njihove državne oblasti, izvira v prvi vrsti iz naukov misijonarjev. Vsak nauk o enakosti in odrešenju vseh ljudi, o možnosti človeškega izpopolnjevanja po trajni molitvi, širjenje misli, da se zamorec tako rekoč more premoliti do bele kože, mora izpodkopati ugled belcev in njihove državne oblasti. V nemškem kolonialnem območju ni več prostora za nadaljnje misijonsko delo. Misijonstvo se je preživelo in se mora nadomestiti z nečim drugim.«

K tem izvajanjem pripomnimo, da je to znana nacistična teza o vsjih gospodujočih in nižjih suženjskih rasah, ki se razlikujeta kakor dve živalski ali rastlinski vrsti, med katerima ni prehoda. V podanem sistemu idej ni prostora za nadnaravni značaj krščanskega razodetja in za potrebo vesoljnega odrešenja po Kristusu.

Cerkev je po Previdnosti božji že vnaprej poskrbela za ta slučaj. Papež Pij XI. je s krepko roko reorganiziral misijonstvo in začel uvajati domačo hierarhijo. Vzgoja domačega klera se na moč pospešuje. Bodoče kolonialne oblasti bodo imele opraviti z zamorskimi, indijskimi, malajskimi škofi in kristjani, ne z evropskimi.

Zahtevajte povsod naš list!

Krščanski otroci naj pomagajo paganskim

Solska mladina ima za misijonstvo dovolj srca in tudi nekaj dinarjev rada žrtvuje, samo če vidi, da se za ta namen vnema katehet, dušni voditelj, samo če je o namenu in pomenu »Dejanja sv. detinstva Jezusovega« poučena.

Slovenska mladina pa zlasti v teh dneh, ko so misijoni zaradi vojne prišli v tako veliko stisko, pokaže, da je zvesta svoji veri, da zna ceniti veliki dar svete vere in da je za ta nezasišeni dar Bogu iz srca hvaležna.

Zato prosimo gg. katehete in vse duhovnike, ki imajo skrb za vzgojo mladine, naj mladini razjasne, v kakšni krizi se nahajajo sedaj katoliški misijoni, in naj jo navduše za pomoč potom »Dejanja sv. detinstva Jezusovega«. Mladina nikoli ne odreče, samo pojasniti je treba, zakaj gre in da se od posameznika ne zahteva drugega, kakor nekaj malega molitve in kak majhen prispevek na leto v misijonske namene, zlasti za rešitev ubogih poganskih otrok.

Starši se na najlažji in najkrajši način oddolže svoji misijonski dolžnosti, če ustrezajo otrokom, ko prosijo za prispevek v namene »Dejanja sv. detinstva Jezusovega«. Naj jim ustrezajo po svoji zmožnosti in svojih življenjskih razmerah!

Več ko polovica župnij je še pri nas, kjer Detinstvo še ni vpeljavano, ali pa je pozabljeno. Naj ta klic ne bo zastoj!

NB! — Gospodom, ki so bili zadnje čase nanovo nastavljeni v pastirstvu, bo škofijsko vodstvo poslalo še posebna vabila. Kdor hoče, da se mu vnetinje, sprejemnice in druge potrebščine pošljejo, naj se obrne do škofijskega voditelja (Ljubljana, Pred škofijo 7), ali pa naj vse to zahteva gratis v prodajalni »Ničman«.

Prošnja »Pridi k nam tvoje kraljestvo!« naj ne bo samo na jeziku, marveč naj vsaj z vpeljavo »Dejanja sv. detinstva Jezusovega« preide v dejanje! Anton Čadež.

Zavedni Slovenci, darujte kar največ za katoliške misijone!

KAJ JE NOVEGA

d Novi podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani se je dr. Andrej Dolinar. Čestitamo k imenovanju!

d Ljubljanski mestni svet je imel 11. oktobra po treh mesecih zapletenega dela. Predsedujoči župan dr. Aleš je ostro odgovarjal Plečnikovim kritikarjem glede žal, poročal o povitiranju draginskih doklad mestnim uslužbencem in delavcem ter omenil javna dela, ki se vrše, oziroma so se že izvršila n. pr. podaljšek tramvajske proge do samostana na Sehn. Župan se je dalje dotikal skromnosti odkritja spomenika kralju Aleksandru, delovanja preskrbovalnega urada in spomnil nekaterih zaslužnih, v zadnjem času umrlih mož. Sledilo je poročilo finančnega odbora in razgovor o nakupu zemljišča za palačo okrajnega načelnstva in uprave policije.

d Nad 2000 fantov in deklet se je do 10. oktobra vpisalo na ljubljansko vseučilišče.

d Te dni se bile tajne volitve železničarjev v bolniški sklad. Centralistično usmerjena Zveza jugoslovanskih železničarjev je doživela poraz.

d Plače čevljarjskih pomočnikov v Ljubljani so zvišali za 20%; skupno v dobi draginje za 35%.

d Pri zaprtju ali pri motenju v prelatu vzemite jutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vodo.

d Breztrošarinski sladkor bodo letos dobili vinogradniki za sladkanje mošta. Neugodne vremenske razmere so preprečile pravilno in zadostno dozorevanje grozdja in tako bodo vinogradniki morali pridjati vinskega mošta sladkor, da se izboljša njegova kakovost. Vlada je že odobrila, da bodo smeli vinogradniki na vsakih 100 letrov mošta dobiti od prodajne centrale za sladkor v Belgradu po 4 kg breztrošarinskega sladkorja. Metodajne predloge o tem bodo dajali kmetijski referenti v vinogradniških krajih. Oblasti pa bodo obenem pazile, da se breztrošarinski sladkor ne bo porabil za druge namene kakor za sladkanje mošta.

d S vprašanjem, kako bi razdelili tudi srednji stan in s tem nudili temu sloju podobne ugodnosti, kakor so jih bili deležni svoj čas kmetje, se bavijo na — Hrvaškem.

d Nemčija nam bo dobavljala stare železne. Pri sedanjih trgovinskih pogajanjih z Nemčijo se je govorilo tudi o tem, da nam bi mogla Nemčija dobaviti večje količine starega železa, ker ima tako velike zaloge, da je nemška industrija s starim železom popolnoma

založena. Če bi se ta uvaz tudi uresničil, potem bi bila naša industrija s starim železom popolnoma oskrbljena.

d 800.000 hl vina bo dala letos trgatve v Dalmaciji.

d Kaj pa mi? Savo na Hrvaškem bodo uredili, plitvine poglobili ter jo napravili plovno. Obenem bodo ob Savi v vseh večjih krajih napravili moderna pristanišča. Tako bodo dvignili rečni promet na Savi najprej do Siska, potem pa do Zagreba. Posebna komisija banovine Hrvaške je te dni že merila savske plitvine.

Pokončujte škodljivce in bolezni

na mljvak, v sadovnjaku, v kisačah in skrambah, skladiščih, vsakovrstno golazem v hišah, stanovanjih, na vaših oblačilih, hišne gobe itd. izključno s preiskutenimi in zanesljivimi sredstvi, ki jih na Vašo zahtevo sestavlja:

poob. agr. ing. Prezelj, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog), Ljubljana, Wolfova 3, tel. 34.73.

d Janci za Nemčijo. Ravateljstvo za ruhanje trgovino v Belgradu je sklenilo kupčije z Nemčijo in bo začelo dobavljati tja drobnico. Prva partija bo obsegala 20.000 jancev iz Južne Srbije. Drobnico bodo začeli nakladati že prihodnji teden. Kmalu nato bodo sledile še druge pošiljke in bo tako tudi Južna Srbija, ki rogate živino nima, prišla pri izvora v poštev.

d Nova kapnica bo zgrajena v Vel. Banu. V Velikem Banu, nedaleč od St. Jerneja na Dolenjskem, bodo v kratkem začeli s pomočjo banovine graditi tako potrebno kapnico. Zidarska dela potrebna za graditev kapnice, so bila že oddana zidarskemu mojstru Francu Kraglju iz Brežic za okrog 89.000 din. Podjetnik bo že to jesen skušal dokončati.

d Obsojeno podkupovanje. Belgrajski listi objavljajo potrdilno razsodbo belgrajskega

kasacijskega sodišča proti profesorju gimnazije v Smederevu Vladislavu Mihi, ki je bil svoje dni obsojen zato, ker se je pustil z denarjem podkupovati ter je proti nagradam med 500 in 1000 dinarji dajal dijakom dobre reče v spričevala. Pri tem delu mu je pomagal dijak Zivadin Avramović, ki je iskal zveze med dijaki in njihovimi starši. Profesor Miha je dobil eno leto zapora in izgubil državno službo, dijak Avramović pa bo sedel šest mesecev.

d Divje sviste se ne razmnožile v gordovih okrog Podarode in delajo kmetom precejšnjo škodo.

d S paze s praznimi vimenci. Posetniki v Radvanju pri Mariboru so že nekaj časa opazili, da prihajajo krave, ki se čez dan pacejo, domov s pale o praznimi vimenci. Imeli so s tem precej škodo, ker niso mogli redno dobavljati svojim strankam v mestu mleka v dogovorjenih količinah. Zaradi tega so pazili, kako se to dogaja, da krave nimajo več mleka, ter so odkrili svojevrstno tatvino. Na pastirjih se je znal mlajši možki kravam tako spretno približati, da pastirji tega niso opazili, ter jih je potem pomolzel. Mleko je najbrž za svoj račun prodajal. Mofakarja so radvanjski orožniki izsledili in prišli. Pri raziskavanju pa je bil tako prestrašen ter se je skušal na tako čudne načine z navodbo različnih imen izmazati, da ga imajo na sumu, da je izvršil še druga nepoštena dejanja. Pričrli so ga zaenkrat v zaporu, da mu temeljito izprašajo vest.

d Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z nar. »Franz-Josefov« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Opt. rez. B. Dr. Dr. Dr.

d Jegulje iz Ohridskega jezera se selijo v Jadran. Ohridsko jezero je z Jadranskim morjem zvezano po reki Crni Drini. Ta reka je vsako jesen polna jegulj, ki se za zimo selijo iz voda Ohridskega jezera v vode Jadranskega morja. Jegulje se potem v Jadranskem morju drste in plode, nakar se spomladaj sje-

Zakaj je mladina Cerкви odtujena

Slišimo ljudi, ki se čudijo, da je naša delavska mladina tako versko brezbržna in veri odtujena. Celo taki, ki so sicer še v vrstah katoliških ustanov, n. pr. nimajo več žuta za nedeljski počitek, se ne zavedajo, da kdor dela ob nedeljah, skruni Gospodov dan, krši tretjo božjo zapoved. Ne zavedajo se n. pr. potrebe molitve in zakramentov. Nerodno jim je govoriti o veri, nerodno se počutijo v družbi duhovnika itd.

Kaj naj rečemo šele o tistih, ki so zašli v društva, ki jih vodijo versko brezbržni ali celo veri sovražni ljudje? Nič čudnega ni, da opazimo že na prvi pogled, kako zopno jim je govorjenje o veri. Če pripoveduješ bajke, povesti, pa najsi bodo najbolj neumne, so jih sama ušesa in oči. Kakor hitro pa obrneš pogovor na versko stran, povesijo glavo, okrog usten jim zaigra pomilovalen in prezirljiv nasmeš in če le morejo, se odstranijo. Mnogi pa vero in duhovnika naravnost sovražijo!

Odkod ti pojavi?

Vzrokov je več! Najprej pri njih samih! Grešno življenje, zlasti zavest kršitve šeste božje zapovedi, zanemarjanja molitev, svete

maše, zakramentov, potem malomarnost za pouk v veri, so veliki vzroki teh pojavov. Potem pa še, zlasti med dorasajočimi, ugotovitev, da mnogi katoličani sami ne živijo kot pravi katoličani, da nalašč, namenoma delajo zoper predpise božjih zapovedi, bodisi da so to kvante, kletve, zanemarjanje molitve, socialne krivice, ki jih čisto tudi katoličani zagreše. Vse to vpliva na mlado dušo kot slana na pomladansko rastje.

Dodajte še slabo družino, pokvarjene starejše delavce, dodajte sirbe knjige, ki jih zlobneži namenoma širijo med mladino, dodajte kinopredstave, ki so, če že ne naravnost pohujšljive, pa vsaj veri neprijazne, pa plehke. Vse to in še kaj drugega vpliva na našo delavsko mladino porazno.

In če ta mladina ne najde šloveka, ki bi se zanjo zanimal, se vsak dan bolj od vere oddaljuje.

To so ugotovitve, ki nam naj odpro oči, da začnemo delati, da se to stanje spremeni. Delati v tem pravcu ni le dolžnost duhovnikov, marveč vseh katoličanov, pravecem pa katoliške delavske mladine.

Te dni izide

DRUŽINSKA PRATIKA

letnik 1941

ki se bo dobivala po ceni
dla 6— za izvod
po vseh knjigarnah in trgovinah.

Zahtevajte našo pratiko s podobo
sv. Družine povsod!

Novo življenje - nova šola

Glasilu Slomškove družbe v Ljubljani »Slovenski učitelj« priobčuje v 10. letošnji številki pod zgornjim naslovom izredno lep članek izpod peresa meščanskošolskega ravnatelja Rudolfa Pečjaka. Tam čitamo tudi sledeče:

»Naša šola ni mogla v zadnjih 20 letih mimo življenja in tudi v šolstvu opazamo isti nemir. Večni klici po reformah, toda komaj smo eno reformo uvedli, že prihajajo novi klici po novih reformah. Duše so ostale lačne in zbegane. Kaj vse se je tudi v šolstvu ponujalo v teh 20 letih kot edino zveličavno in odrešilno, pa je danes po tako kratkem času že mrtvo-rojeno četo. Skoro iz dna v dan premočnega umira, kar se s tako silnim biskom pojavlja. Čas drvi, življenje se stresa v svojih temeljih. V takih časih gre za bistvo, za bitno osnovo, za duha, vse drugo bo narvženo in bo prišlo samo od sebe. Tu je treba zagrabiti.

Mi pa smo dostikrat postavljali temelje novi šoli zgolj s podrejenimi stvarmi: z malo drugačno metodo, z vpeljavo novih predmetov, s poudarjanjem praktičnega pouka, z večjo ali manjšo odpravo avtoritativne discipline in urnikov in podobnim. Iskali smo le preradi v napačno smer, v zunanost, saj smo v teh 20 letih na račun stvarnosti in praktičnosti naravnost izganjali duha iz življenja in s tem v zvezi iz naših šol. Zagazili smo v še

hujši materializem, v še hujše razvrednotenje človeka. Čas drvi z mrzlično naglico, življenje se stresa v svojih temeljih. Stari liberalni šoli poje smrtno pesem in ji ne bodo nobene zunanje reforme več pomagale. Treba jo je podreti v njenih temeljih, ker gre za same temelje. Vse pa, kar je imela drugega dobrega stara racionalistična šola, lahko prevzamemo.

Kakšna bo nova šola? Kdo bi mogel videti v bodočnost. Kdaj bo prišla velika šolska prenova? Rodila jo bo šele velika prenova naših duš. Temelji novega življenja bodo temelji nove šole: svetost človeške osebnosti, resnično evangeljsko bratsko občestvo, etična vrednost dela, narodnost, zakoreninjenost v ljudstvu in zemlji, bratsko etično človečanstvo, vse pa gledano ne samo z tehničnega zvoznega vidika, ampak tudi z vesoljnega večnostnega dogajanja. Z eno besedo: vzgoja etičnega človeka, ki bo zavladal nad snovjo in stroji in jih podredil duhu v korist vsega človeštva. To bodi enoten življenjski nazor nove šole.

Zarja takega človeka že vzhaja. Svet danes ne loži o pomanjkanju tehničnega znanja in praktičnega človeka, pač pa vse kleeče po rešitvi duš. In ta rešitev bo prišla. Človek je verdar v svojem najglobljem bistvu podobna božja.

vračajo v Ohridsko jezero po Črnem Drimu. Letos se sli nenavadno mnogo jegulj, zaradi česar imajo ribiči ob Črnem Drimu tako bogat lov na jegulje kakor že dolga leta ne.

Bukov žir

zrelo, odpadlo blago kupujem v vagonskih pošiljkah franco vagon nakladna postaja. — Ponudbe na REKLAM ROZMAN, LJUBLJANA
Pražakova 8/I.

d Najvišje cene za prašičje meso. Pristojna oblast je določila za območje okraj. načelstva Ljubljana okolica tele najvišje cene za prašičje meso, slanino in mast: 1. slanina s kožo 23 din, 2. slanina brez kože 25, 3. salo in riba po želji 26, 4. trebušna slanina 24, 5. stegno in pleče brez privage in hrbet 23, 6. stegno in pleče s privago, potrebušina in vrat 21, 7. rebra 17, 8. domača svinjska mast 28 din za 1 kg.

d 5.20 metra visoka kornuza je zrastle na njivi kmeta Mata Zečevića iz Sekirevcev pri Sremski Mitrovici. Kornuza je imela samo dva storža, toda vsak od njiju je tehtal okrog 3 kg. Zečević je spravil storža in ju bo razstavil na prvi hrvatski kmetijski razstavi.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Voditelji komunizma na vplivnih mestih. Pod tem naslovom objavlja »Bilten jugoslovanskega protimarksističnega odbora«, ki izhaja v Belgradu, zelo zanimiv članek, v ka-

terem pravi, da po vseh izkušnjah, ki smo jih imeli v borbi proti komunizmu, nastaja sedaj vprašanje, ali imamo sploh namen iti do kraja z radikalnim obračunavanjem vseh teh razkrajalnih struj. Predno se na to vprašanje odgovori, pravi »Bilten«, je treba resnično pogledati v oči. »Toda prva in poglavitna resnica je — naj bo še tako čudna in tako žalostna — da se namreč vrhovni izobraženi voditelji našega komunizma nahajajo na raznih zelo vplivnih položajih v državni upravi. Naj naša ugotovitev izgleda še tako neverjetna, vendar je resnična! Pisali smo že o aretacijah nekih uradnikov v prosvetnem ministertvu. Pojava brezvestnega dela od strani enega dela proforskega kadra je bila že prej znana. Toda ne smemo se pustiti zapeljati z mislijo, da je prosveta osamljen pojav, kjer se je širila komunistična delavnost. To v nobenem primeru ni res! Vsi državni uradi, samoupravni uradi in privatne službe so zastrupljeni z ljudmi, ki so v službi prevratnih struj. Ne trdimo, da je njihov odstotek visok, toda lahko rečemo, da jih je zadostno število, ki so misijonarsko pripravljeni, da postopno razorožijo in demoralizirajo našo sredino. Poznamo takšne, ki sedi-

Vam nudi **Centralna vinarna Ljubljana** v svoji posodi najugodnejše,

jo na zaverovanih mestih in od tamkaj vodijo poulične neredne, dajejo navodila, organizirajo propagando. Tudi člani takomenovanih bolj-ših družin so celo na čelu marksističnih gibanj in časopisov. Vse to, kar smo povedali, ni nobena tajnost, odigrava se javno, pred našimi očmi, pred očmi naše družbe, ki je utonila v duševni lenobi... — Resnično! Če bo le kaj pomagalo.

p Zanimiva izjava ministra dr. Markoviča. V »Delu«, glasilu radikalne skupine, ki jo

Dober okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol

vodi dr. Lazar Markovič, beremo: »Jugoslavija ni bila stvarjena za zeleno mizo v Versaillesu, ampak je delo in volja jugoslovanskega ljudstva. Njene meje so napojene s krvjo in ograjene s kostmi junakov, ki so svoje življenje dali v balkanskih vojnah in v svetovni vojni. Naše državne meje so tudi naše nacionalne meje. Kakor mi nimamo podjarmljenih državljanov, tako tudi mi nečemo biti podjarmljeni. Jugoslavija je naša krvava tekovina, naš davni ser, ona je naš življenjski prostor, ki je bil s krvjo pridobljen in ki ga je mogoče izgubiti spet samo v krvi.«

NESREČE

n Požar. Ono dopoldne je izbruhnil požar v velikem gospodarskem poslopiju posestnika in železničarja Gošana Cirila v Trnovljah pri Celju. Železničar se je odpeljal zjutraj v Velenje, gospodinja pa je odšla v mlin ter pustila otroke zaprte v stanovanjski hiši. V sobi je telo v pečki žaganje. Ogenj pa je bušnil iz peči in zajel stanovanjsko sobo. Otroci so kričali na pomoč. Prvi je zapazil ogenj sosed, ki je takoj pritekel na pomoč in rešil iz gorečih hiše tri otroke. Kmalu so prihiteli trnoveljski gasilci, za njimi še celjski. Zaradi močnega dopoldanskega vetra se je ogenj hitro in močno širil ter zajel vse poslopje. Zgorelo je orodje, seno, precej kmetijskih pridelkov, rešili pa so žito, nekaj pohištva in živil. Iz hleva so gasilci že ob pravem času rešili 3 krave, svinje in orodje.

Novi grobovi

m Umrli so: v Zagrebu Margita Kušič, v Slov. Konjicah duhovni svetnik, župnik v p. Karol Kumer, na Robu Marija Možek roj. Krampelj, v St. Vidu Ana Plevelj roj. Kregar, v Zagrebu posestnik Vinko Korent iz Zg. Ložice ori Zalcu. — V Ljubljani so ožili v večnost: ključavničar Alojzij Lukan iz Mekinj, posestnik Adolf Hauptmann, odvetnik v Celju dr. Gvidon Sernej in šofer-mehanik Vinko Jerina. — Naj počivajo v miru!

Is Ljubljane. — Prav lepo se bo podala v vsaki hiši lepa »Goriška Madona« v barvah, kakor jo je naslikal slikar Riko Debenjak. Slika bo natisnjena v treh barvah na dober papir v velikosti 23x30,5 cm in jo bodo v vsaki hiši lahko imeli v okviru. Sliko dobi lahko vsak »Domoljubov« naročnik zastoj, ker bo priložena »Slovenčevemu« koledarju, katerega dobite za 10 din, ako ga naročite na naslov: »Slovenčev koledar, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana. — Za 10 din dobite koledar, povrh pa še omenjeno sliko, le če ste naročnik »Domoljuba«. Ako pa niste naročeni na »Domoljub«, ne na »Slovenca« in ne na »Slov. dom«, pa stane koledar s sliko 28 din. Naročniki »Domoljuba« imajo pri nabavi koledarja torej veliko ugodnost.

RAZGLED PO SVETU

KATOLIŠKA CERKEV

s Po misijonskem svetu. Iz Kolumbije (Južna Amerika) poročajo o lepem razvoju misijonskega vzgojevališča v Jarumalu. V Kolumbiji je še akoro 100.000 poganskih Indijancev in zamorcev, poleg tega pa še okrog pol milijona novih spreobrnjenecv. Pomanjkanje duhovnikov je še vedno veliko. V Venezueli (Južna Amerika) delujejo sed Indijanci z lepim uspehom kapucinski misijonarji. Gospodje se bore v onih krajih z velikimi težavami, ker so razdalje silno velike in se Indijanci še vedno selijo iz enega kraja v drugega. Misijonarji nameravajo zgraditi lepo cerkev in misijonsko postajo v čast Mali Tereziji, poleg pa šole, bolnišnice in zavetišča. Vsaka indijanska družina, ki bi se hotela naseliti, pa naj bi dobila lastno hišico. Misijonarji nameravajo nato ustanoviti tudi razne gospodarske in denarne zadruge, ki bodo ljudem pomagale do gospodarske trdnosti. Misijonarji so prepričani, da se bo načrt posrečil. — V Taming-fuju v Severni Kitajski so imeli, odkar so Japonci zasedli deželo, letos prvič na praznik sv. Rešnjega Telesa javno procesijo z Najsvetejšim, ki je bila prava verska manifestacija. Pred procesijo je prejelo 2600 ljudi sv. obhajilo, procesije same pa se je udeležilo okrog 10.000 oseb. — V Loilemu v Birmaniji so v marcu odprli novo gobavsko naselbino. Otvoritev se je udeležil tudi visoki komisar in več domačih vladarjev. Naselbina je sicer stara že tri leta, toda do sedaj je imela samo zasilna stanovanja. Zdaj pa so postavili zidane hišice za gobavce in stanovanje za sestre. Gobavci bivajo po dva in sta v eni hišici in obdelujejo primeren kos zemlje, tako dela naselbina bolj vtis navadne vasi kot pa prisilnega bivališča. Visoki komisar je izrazil sestrar, ki oskrbujejo naselbino, svoje občudovanje, da so mogle kljub sedanjim težavam dovršiti to delo. — Washington, glavno mesto Združenih držav severnoameriških, dobi na eni najlepših ulic, kip Kristus, luči sveta. Kip bo postavljen v veliki 40 metrov visoki monumentalni fasadi iz kamna. V kamnu bo vrezana velika

vdolbina za Kristusov kip. Siroka bo 6 metrov, visoka pa 30 metrov. Segala bo do vrha fasade in bo zgoraj odprta. Kip bo izdelan iz zelenega bronza. Ker je fasada izdelana iz belega kamna, se bo Kristusov kip lepo podal belemu ozadiju. Fasada nima oken in drugih odprtin z izjemo dvojnih vrat, ki vodijo v glavne prostore narodnega katoliškega doma.

s Zanimiv papežev nagovor. Pri sprejemu 14.000 članic dekliške zveze italijanske katoliške zveze, ki je bila ustanovljena pred 20 leti, je papež v svojem nagovoru med drugim dejal tudi tole: »Dvajset let je kratka doba. Ali če se človek ozre na Evropo in ostali svet, vidi kaj kmalu, da se utegejo v dvajsetih letih zgoditi tehtne, v globino segajoče spremembe, ki so vplivne za stoletja in ki utegejo spremeniti ne le politične smernice narodov in njih odnošaje, marveč spremeni tudi moralne in socialne pojme. Zdaj živimo v času, ko se vse podira. Zatorej se bo moral svet v bodoče potruditi predvsem za to, da bo razvaline pozidal in jih popravil. Takrat bo prišel pravi čas za katoliško mladino, ki bo morala po svoje prispevati, da bo človeštvo zgrajeno na krščanski podlagi.«

FRANCIJA

s Obnovitvena prizadevanja. Francoska vlada je pod predsedstvom Lavalu imela sejo. Na njej so obravnavali razne načrte zakonov, ki se nanašajo na gospodarski dvig države in na borbo proti brezposelnosti. Ti zakonski načrti so: 1. Predlogi za organizacijo dela; 2. Javna dela; 3. Razlastitev veleposestev; 4. Finančne odredbe in obnova prometa. Vse te odredbe so v zvezi z zakonom za varnost. Zlasti se vlada trudi, da bi zagotovila letno podporo ali pokojnino starim belnim delavcem. V ta okvir spada tudi zakon o ženskem delu. V javno delo so všteli tudi načrti za obnovo mest, ki so bila porušena, javna dela v okolici Pariza pa spadajo pod drugo točko. Ministrski svet je sklenil, da se podaljšajo najvažnejše odločbe zakona z dne 17. julija, ki se nanašajo na napredovanje uradnikov. Vlada je ukrenila tudi potrebne korake za dovoz potrebnim v Francijo. Francoska vlada z veliko odločnostjo nadaljuje preganjanje tistih, ki hočejo ovirati obnovo Francije in ki zavlačujejo izvajanje odredb, nujnih za ohranitev miru. V zvezi s tem so organi javne varnosti opravili številne lične preiskave po petnajstih občinah in sicer zlasti pri članih bivše komunistične stranke. Policija je pri tem našla mnogo važnih listin. Zaprli so 27 oseb, ki so jih internirali v taboriščih v Monsu v južni Franciji.

DROBNE NOVICE

Ohvesen pouk italijanščine so uvedli v vse romunske trgovske šole.

Irski vojska je danes sedemkrat tolikšna, kakor v začetku sedanje vojne, je izjavil predsednik de Valera.

Poldrug milijon Italijanov, živčih doslej v Franciji, se bo vrnilo v domovino.

15 angleških in zaveznških trgovin, ladij s skupno 72.300 tonami je bilo potopljenih v tednu do 19. septembra, trdijo Angleži.

Romunska vlada vrši preiskavo o izvoru premoženja 390 romunskih politikov. Pravilno.

Za vodjo angleške konservativne stranke je bil soglasno izvoljen predsednik angleške vlade Churchill.

Italijanski maršal De Bono je dopotoval v Madrid in izročil maršalu Francu najvišje italijansko odlikovanje.

Veliko požarov v industrijskih in vojaških napravah je bilo od začetka aprila dalje na Švedskem.

V Berlinu izjavljajo, da so nemške čete prišle v Romunijo po Donavi in ne skozi Madžarsko in sicer z namenom, da zavarujejo petrolejske vrelce.

Med Sovjeti in Nemčijo ni nobenih sporovnih vprašanj, trdijo v Rusiji.

Indijska vlada je sklenila, da ne bo z Japonsko podaljšala pogodbe o izvozu indijskega bombaža.

6 odstotkov vsega bolgarskega izvoza gre v Nemčijo.

Potopila se je velika francoska podmornica »Ajax«. Francozi dolže Angleže.

V Afriki dozorevajo veliki vojni dogodki in se je tam položaj za Anglijo poslabšal, trdijo Sovjeti.

Sto bombnikov, narejenih v Ameriki za Švedsko, so odposlali v Anglijo.

1.500.000 Čehov je baje v Ameriki pripravljenih žrtvovati se za svobodo domovine.

Pri bombardiranju Londona je bila te dni zadeta tudi katoliška stolnica sv. Pavla.

Usoda Anglije se bo odločila na Nili, prorokuje italijanski tisk.

Angleški abiralec min »Siking« je zadel na sovražnikovo mino in se potopil.

Turčija ne bo pustila prodiranja čez svoje ozemlje, piše z ozirom na zadnje dogodke v Romuniji turški tisk.

Tudi v zasedeni Poljski so uvedli Sovjeti vojaško dolžnost, kar po komunističnem naroku ni nasilje.

Belgijske radijske postaje so dale prebivalstvu opozorilo, najpreseka s tihim odporom proti nemškim zasedbenim oblastem.

Norveški vsemučilščniki so priredili v glavnem mestu Oslo demonstracije proti novi vladi.

Čeprav je Anglija sama, je ne bo mogel nihče podjarmiti, je povedal v poslovnem govoru bivši predsednik Chamberlain.

Berlinska »Börsenzeitung« napada švedski tisk, češ, da vse bolj odkriva kake svoje mržnje proti Nemčiji.

Zaradi odločnih ukrepov Združenih držav Severne Amerike je napetost na Daljnem Vzhodu nekoliko popustila.

V Bukarešti so slovesno sprejeli nemškega generala Hansena s 40 častniki.

Italijanski narod se je prepričal, da utegne vojna postati dolga in trda, piše glasilo italijanskega zunanega ministra »Telegrafo«.

Sovjeti so naročili v Ameriki 100.000 ton ladij za prevoz petroleja, poroča ameriško parobrodno društvo.

Vsi uradniki na Norveškem, ki nočejo sodelovati z nemškimi oblastmi, bodo premeščeni oziroma odpušteni.

Italijani zanikajo, da bi bile avstralske pomorske enote kotopile tri italijanske podmornice in ena krizarko.

Angleži so hoteli uničiti romunske petrolejske vrelce, trdijo italijanski listi.

Čehi in Poljaki bodo imeli po vojni skupno državo, je govoril te dni v Londonu bivši češkoslovaški minister Ripka.

ITALIJA

s Drobil. Predsednik italijanske vlade Mussolini je pretekli teden nadzoroval vojaške posadke in taborišča v gornjeitalijanskih mestih. Po večini se je vozil z letalom, katero je vodil sam. Mussolini je bil tudi v Gorici in Ajdovščini. — Rimski list »Il Tevere« objavlja velik evropski zemljevid, na katerem so označene vse evropske države po odnošajih, ki jih imajo do Nemčije in Italije. Zemljevid deli Evropo v države, ki so v zvezi z Italijo in Nemčijo, v tiste, ki so pod kontrolo zaveznških držav osi, države, ki so osišču prijazne, katerih politika še ni jasna, in končno države, ki so osišču sovražne. Med države, ki so prijateljske osi, šteje »Il Tevere« naslednje: Madžarska, Romunija, Jugoslavija, Slovaška, Bolgarija, Španija in Finska. K sovražnim državam šteje Anglijo in Grčijo, medtem ko je Turčija v vrsti tistih držav, katerih politika še ni opredeljena.

Ne zamudite izredne ugodnosti!

**Za „Domoljubove“ naročnike
prekoristen dar -**

»SLOVENČEV KOLEDAR«

za leto 1941

**Zlasti bo dala poudarka celostranska
reprodukcija v treh barvah v bakro-
tisku »Goriške Marije« slikarja Rika
Debenjaka,**

ki je med vsemi, ki so to sliko videli, gotovo vzbudila občudo-
vanje in na vsakega napravila nepozaben vtis.

Koledar bo 23x30.5 cm velike oblike, to je skoraj toliko,
kakor oblika »Domoljuba«.

Posebno korist bo imela vsaka hiša od koledarja tudi v
tem, ker bo v koledarju zemljevid vsakega sveta in vse Evrope,
kakor tudi mnogih držav, kjer so se odigrali zanimivi dogodki
pretečenega leta. Prepričani smo, da teh zemljevidov do sedaj
manjka v mnogih naših družinah in da bo zato koledar pred-
stavljajal trajno korist.

S koledarjem hočemo dati naši deželi nadvse koristno
knjigo, ki bo vsakemu na preprost in sijajen način prikazala,
kar je treba vedeti o zunanji in notranji politiki, o gospodar-
stvu, o davkih, o vojski, o obrti, o varčevanju, o zvezdah, o
raznih starih merah, o cerkvi, o šoli itd., itd.

Za naročnike »Domoljuba« bo »Slovenčev koledar« le po
10 din za letod.

Za nenaročnike teh listov pa po 28 din, kar je v primeri z
drugimi podobnimi knjigami še vedno izredno nizka cena.

Da bomo mogli tiskati zadostno število izvodov, prosimo,
da sporočite čimprej naročilo na ta »Slovenčev koledar«.

Prednaročila bomo sprejemali do 1. novembra 1940.

Kdor koledarja ne bo naročil, mu ne moremo zagotoviti,
da ga bo dobil.

Koledar naročite po dopisnici na naslov:

»Slovenčev koledar« — Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Prav tako ga lahko naročite pri naših zastopnikih v Vašem
kraju.

Najbolj enostavno pa je, ako naročite koledar ob plačilu
naročnine za časopis, na katerega ste naročeni, s tem, da na-
kažete na isti položnici, s katero plačujete naročnino, 10 din
več in na zadnji strani srednjega dela položnice napišete, da
pošiljate 10 din več za »Slovenčev koledar«. Cena 10 din velja
za »Domoljubove« naročnike, ki bodo naročili »Domoljub«
tudi za leto 1941.

Tudi nenaročniki naših listov dobe koledar lahko po
10 din, ako se naroče in plačajo enega naših listov, t. j. »Slo-
venca«, za dva meseca ali »Slovenski dom« za tri mesece ali
»Domoljub« za vse leto.

V kratkem bomo onim »Domoljubovim« naročnikom,
ki prejema »Domoljub« na svoj naslov, priložili položnice,
da bodo lahko plačali 10 din za »Slovenčev koledar« in pa
tudi naročnino za »Domoljuba«.

Skupni naročniki, poslužite se za naročila koledarja
zastopnikov »Domoljuba« v Vašem kraju.

Opozarjamo, da moremo za vsak naročeni in plačani časopis
dati le en koledar za 10 din. (To se pravi, če je kdo naročen
na en izvod »Domoljuba«, dobi le en koledar po 10 din, če je
kdo naročen na dva izvoda »Domoljuba« ali n. pr. na enega
»Slovenca« in en »Domoljub«, dobi lahko za vsak naročen
časopis po en koledar po 10 din, to je skupaj dva koledarja.)

Nedeljski naročniki »Slovenca« lahko dobe koledar tudi
za 10 din, ako predplačajo nedeljsko izdajo »Slovenca« vsaj za
pol leta 1941.

Koledar bo imel veliko oglasno vrednost, saj bo to gotovo
knjiga, ki jo bodo ljudje najbolj brali; zato vabimo industrije,
trgovce, obrtnike itd., da naroče v tem velikem »Slovenčevem
koledarju« oglase!

**Pohitite z naročili na ta veliki
koledar!**

**„Slovenčev koledar“
Ljubljana, Kopitarjeva 6**

Ob 6. obletnici smrti kralja Aleksandra je kraljeva družina obiskala Oplenac. Na sliki vidimo kneza namestnika Pavla s kraljem Petrom II. in kneževičem Aleksandrom.

91 letni boter Nikolaj Bernard.
(Glej dopis iz Boh. Bistrice.)

Slovenske akademikarke med kmečkimi dekleti v Moslju.

V trenutku, ko sovražna letala približno nad Berlin, ne morejo vsi ljudje zbežati v večja zaklonišča, pa pa jih mora mnogo ostati za vsak primer v bližini važnih industrijskih in drugih naprav. Da bi poskrbeli tudi za varnost teh, so v Nemčiji začeli graditi takšne majhna jeklena zavetišča, kjer je prostora samo za enega moža. V njem je človek varen pred drobcem bomb in pred kamenjem, ki po eksploziji trči po zraku.

Za kratek čas

Dogodek. Van Dyk je slikal angleško kraljico, ki ni bila lepa, pa bi bila vendar rada videla, da bi na sliki izpadla lepša nego je bila v resnici. Van Dyk je bil pošten in ni delal sile naravi. Ko je bila slika dovršena in si jo je kraljica ogledala ter je videla, da je umetnik napravil krasne roke, je vprašala, čemu to tako lepe roke, ne pa tudi obraz. Van Dyk je malo pomislil in odvrnil: »Veš, članstvo, zato, ker pričakujem od teh rok nagrad«.

81

Točno po naročilu. V hotelu majhnega mesta se neki gost odpravlja na kolodvor. Zadnji hip reče vratarju: »Skočite hitro v sobo št. 16 in pogledajte, če ne visi na kljuki za vrati moj plašč. Ampak hitro! Čez dve minuti moram biti pri vlaku.« Vratar odide in se vrne čez dve minuti: »Da, gospod, vaš dežni plašč še vedno visi na kljuki za vrati.«

Odplačevanje v obrokih. Evo vam potrdilo, S tem je plačan poslednji obrok za otroški voziček za vašega sina. Kako pa je sedaj z vašim sinom? »Hvala, čisto dobro. Jutri se bo poročil.«

Hraber mož. Policijski uradnik: »Torej snovi so roparji vdrli v vaše stanovanje. Vaša žena je zaslišala šum in skočila iz postelje ter pogledala pod posteljo je videla tam nekega človeka...« — Mož: »Tako je!« — Uradnik: »To je bil vsekakor eden izmed roparjev...« — Mož: »Ne, to sem bil jaz, gospodi!«

Na političnem shodu. Poslanski kandidat je imel ognjevit govor. Naenkrat pa prileti na oder od nekega zeljnata glava. Govornik se hitro znajde: »Glejte, spoštovani poslušalci, moji nasprotniki že izgubljajo glavo.«

Slovenska dijakinja med otroki v hrilovski vasi.

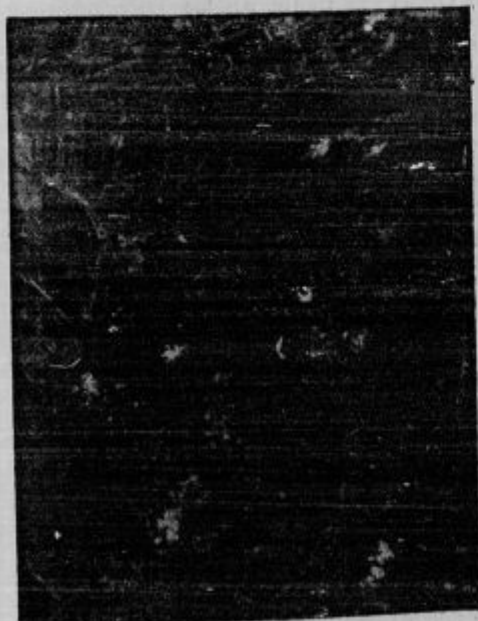
Romunska kraljica-mati Helena (na levi), ki se je po dolgih letih pregnanstva zadnjič le smela spet vrniti v domovino, ko je njen sin Mihael postal romunski kralj.

Pogled na angleško пристanišče v Liverpoolu, ki so ga nemški letalci že večkrat bombardirali.

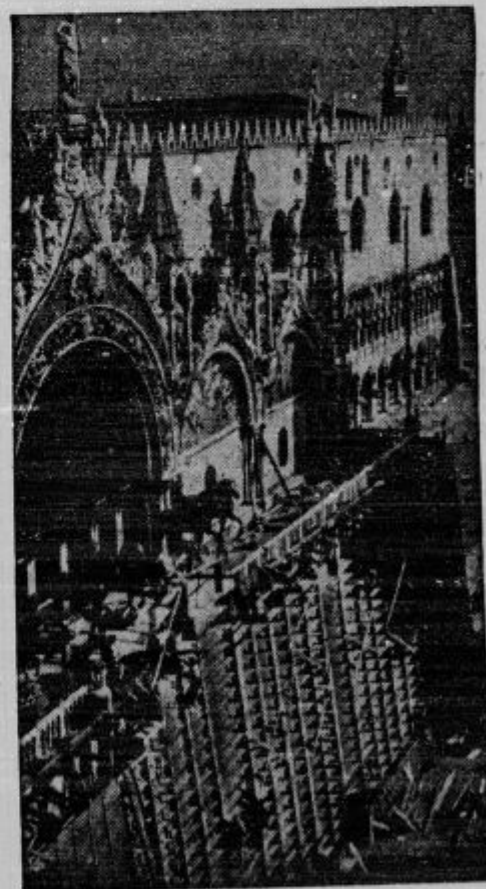
Po zgodovinskem sestanku na Brennerju se oba državnika poslavljata.

Del pristanišča ob izlivu reke Temze pri Londonu, kamor so nemški letalci dozdaj največkrat usmerili svoje bombe.

Angleško letalo se je pri spopadu vrgalo in treščilo na tla.

Markova cerkev v Benetkah je v sedanjih negotovih časih dobila na sunaj tudi čisto drugačno lice. Zaradi nevarnosti, da bi tudi nanjo utegnile pasti sovražne bombe, so jo začeli oblagati s takšnim ščitom.

PO DOMOVINI

Umrl je duhovnik

(Slov. Konjice)

Ono nedeljo popoldne ob pol treh je v svoji vili miruc v Slov. Konjicah umrl, previden s sv. zakramenti, župnik prihovški v pokoju in duhovni svetnik, g. Karol Kumer. Z njim je slovenski narod zopet izgubil moža, o katerem veljajo besede sv. pisma, da njegova dobra dela gredo za njim.

Rajni gospod svetnik je bil rojen 8. oktobra 1870 na Vrnskem v Savinjski dolini, v mašnika pa posvečen 18. julija 1896. Kaplanoval je v Vidmu in Slov. Konjicah, istotam je bil tudi nekaj let vikar in provizor, pozneje pa do leta 1931, ko se je kot upokojenec preselil nazaj v Slovenske Konjice, župnik na Prihovi. Tukaj je zelo dvignil versko življenje z organizacijo in vodstvom društev in raznih ustanov in kongregacij ter prirejanju misijonov. Zlasti je povzdignil sloves prihovške božjepotne cerkve. Nekaj let po njegovem prihodu so se njegovo delo že zelo poznalo. Tako se je nekoč na Veliki Smaren tam zbralo nad 30.000 romarjev.

Pokojni gospod pa ni bil samo goreč duhovnik, lakren prijatelj, učitelj in svetovalec svojemu

ljudstvu, ampak je bil tudi vnet narodni in združni delavec. Skupaj z dr. Korosecem, ki mu je bil sošolec, je nekdaj v Slov. Konjicah delal za narod, pa tudi drugod ni izostajal. Pospeševal slovensko in državljansko zavest. Delal je mnogo tudi na gospodarskem in združnem polju, kjer se je zlasti mnogo udeleževal in z najvidnejšimi uspehi. Posebno tukaj, kakor tudi drugod je mogel vsak spoznat njegovo mehko, dobrohotno in občutljivo dušo. Na vseh poljih svojega delovanja je bil kot človek iz ljudstva za ljudstvo.

Zadnja pot je bila lepa in ganljiva, ob udeležbi številne duhovščine, zastopnikov oblasti, društva in organizacij, šolske mladine, gasilcev in ogromne množice ljudstva. V cerkvi mu je spregovoril v slovo g. arhidiakon konjiški Frane Tovornik, ob odprtem grobu pa sta se poslovila od njega g. stolni kanonik Zagar v imenu prevzvišenega g. knezoškofa lavantinskega in stolnega kaplaja, prihovški g. župnik Kocjančič Anton pa v imenu svoje in njegove nekdane župnije.

Zivljenje pokojnega gospoda je bilo en sam delavnik, naj sedaj uživa večni mir!

zime veliko družin brez kruha, kupiti pa ne bo za kaj, ker je naš glavni pridelek, vino, popolnoma uničen. Nasprotno pa se potrebščin, ki jih vsak dan potrebujemo, iz dneva v dan dražijo. Kako bomo živeli? — Romanja na Svete gore pri Sv. Petru pod Sv. gorami smo se Andražani udeležili v izrednem številu. Saj nas je več kakor sto pobitelo k Materi božji na goro zahvalit se za dohote, ki smo jih sprejeli, in se priporočati njeni močeni priprošnji, da bi nam pomagala in nas obvarovala dušnih in telesnih nesreč, predvsem pa da bi bili obvarovani vojne vihtre. Spotoma smo si ogledali zdravilišče Rogaško Slatino, od tam smo šli v Šmarje pri Jelšah, kjer smo si ogledali župnijsko cerkev Marijinega Vnebovzeta. Pri znameniti podružni cerkvi sv. Roka smo pa imeli pete litanije Matere božje, nakar smo se podali, pevaje romarske pesmi, na Svete gore. Nazaj grede smo posetili Krapinske Toplice.

Lepa je slovenska zemlja. — Narod, ki na njej biva, pa izpričuje svojo kulturo s svojimi narodnimi običaji, s pestrimi narodnimi nošami, ki so v različnih krajih Slovenije različne, povsod pa nenavadno lepe. O narodnih nošah in narodnih običajih bomo brali v »Slovenčevem koledarju«.

Cerkle ob Krki. Gospodinski tečaj, katerega pri nas že 9 let ni bilo, je banska uprava odobrila in se je pričel 10. septembra. Da je bil pri nas res potreben, je razvidno iz tega, ker se je za tečaj prijavilo 32 deklet, a sprejetih smo jih mogli le 24. — Vsako jutro je videti tečajnice, ki z veselim obrazom hitijo v šolo črpav novih zakladov za svoje bodoče življenje. Gospodinski tečaj z vso vnašo in poštrevnostjo vodi banovinska učiteljica Franja Rožnik s pomočnico Miro Kolarič. Želimo, da bi njihova setev na mladih njivah rodila obilo žetve. — Banske uprave pa prosimo še za en tečaj, in sicer takoj za tam, da bi s tem nadoknadili zamudo prejšnjih let.

Bohinjska Bistrica. Le malokdaj se oglasimo iz Bohinja. Vendar se tudi pri nas zgodi vnaših dogodek, ki je prav, da ga omenimo. Življenje samo je teklo pri nas tako, kot po večini tudi drugod. Tu in tam so plašili vojni dogodki. Zraven se je mešala skrb, kaj bo v bodoče. Letina

Iz raznih krajev

Kestjanjevec. Ob podiranju smrek se je smrtno ponesrečil daleč na okoli znani in priljubljeni tesarji mojster Jože Mavsar. Zelo se je veselil nameravane gradnje farne cerkve, ki bi jo imel graditi. Naj počiva v miru! — Te dni se je prikradla bela žena v ugledno Brsanovo hišo v Orehovu ter iztrgala iz objema otrok ljubljeno mamico, možu pa zvesto družico in gospodinjco. Bog ji daj večni mir!

Sv. Andraž v Halozah. Leto, v katerem se nahajamo, je nekake nesrečne oblike. Prva nadloga je bila izredno dolga in ostra zima, ki nam je napravila ogromno škodo na sadonosnikih, po-

sebnost pa na vinogradih, enako tudi na zimskih posevkih, kar pa ni vzela zima, je uničila rja, tako da skoraj ni semena nazaj. Tudi od koruze ni pričakovati dobrega pridelka, ker je ponekod zelo prizadeta od rje. Krompir pa je zaradi vednega deževja zelo nagnit, edino ajda še najbolj kaže. Drugo in največje zlo pa trpimo na goricah, ki so po večini, kar je pustila zima, popolnoma uničene od peronospor. Zato sedaj, ko je čas trgatve, ni slišati v Halozah veselega petja trgачev, ker ni kaj brati, pač pa vidiš na vsakem koraku žalosten in potr obraz haloškega prebivalca, ki z obupanim srcem gleda v prihodnje leto, ko bo vladalo v naših krajih veliko pomanjkanje in še večja revščina, kakor je sedaj. Saj bo že sredi

Limbarski:

OČIM

Povest iz domačega življenja.

Njegova ljubezljivost pa ni trajala dolgo časa. Ohladil jo je veseli družinski dogodek: štorklja mu je prinesla sina, ki so ga krstili za Janeza, rekli pa so mu Ivan, kakor je želel oče. »Kadar bo star, bo Janez,« se je pošalil, ko so ga prinesli od krsta.

»Ves tak je kakor ti,« mu je čestitala bota in položila otroka k materi. Vedela je, da so nekateri očeti ponosni, ako jim je otrok podoben.

»Ali je bil miren?« je zanimalo mladega očeta.

»Miren pa miren,« je hitela pripovedovati. »Ves čas se ni oglašil. Zdrav je kakor riba. To bo fant, kadar dorasel. To ti bo naslednik!«

»Naslednik?« — Tiha žalost je obšla moža ob tej besedi. »Čemu mi bo naslednik, ko pa nimam ničesar, da bi mu zapustil?« — Prvič je začutil to bridko zavest, odkar je v Orešju.

»Kar nimam, boš še dobil,« ga je nekaj čudovito pomirilo. »Mlad si n delaven, pa tudi varčen in razumen. Taki ljudje lahko mirno gledajo v bodočnost.«

»Beračil ne bo,« je obljubil skrivnostnemu šepetanju. »Sin mora imeti dom, čeprav ga jaz nimam. Prvo priložnost bom zagrabil.«

Žena je občudovala njegovo modrost in skrbnost. Primerjala ga je svojemu prvemu možu, pa je spreviedala, da ga Stefan še prekaša. Denar sta hranila skupaj ter ga drug drugemu nista prikrivala. Otroci ni bil le očetov, ampak tudi materin, ki je bila za starost že preskrbljena. Oba je vezala ista dolžnost za otroka iz drugega zakona.

»Kako zemljišče bi kupila,« je omenil ženi, ko je denar narasel že v precejšnjo vsoto.

»Ali imaš dovolj zemlje?« ga je zavrnila.

»Za otroka,« je dejal; »saj veš, kako je s kmetijo.«

Mož je imel prav, ni mu mogla nasprotovati. »Denar je v zemljišču bolje naložen,« ji je razlagal. »In skrit je pred tatovi.«

Rezika bi bila imela rada denar pred seboj na kupu. Od mladosti je bila vajena na hramilnik, dočim je Novak navajal svoje otroke na dobiček. Stefan si je za birmansko darilo kupil ovco, ko jo je prodal, je dal denar za obleko. Pri Novaku so se morali otroci sami oblačiti, čim so si toliko prislužili. Porabiti niso smeli ničesar brez očetovega dovoljenja.

Kar se je bil Breznik naučil doma pri očetu, ga je spremljalo tudi pozneje, ko je dorasel. Orešje, kamor se je priženil, je bila vas, kjer so živeli sami trdni gospodarji. Tukaj ni bilo misliti, da bi mogel odtrgati komu kakšen kos zemljišča. Siromak je bil edino stari Braj-dež v leseni koči. Pripadala mu je ena sama njivica, majhen travnik, gozdič in nekaj vrta. Za eno kravico preveč, dvah pa že ni mogel rediti. Dokler je bil sposoben za delo, si je pomagal s kakim postranskim zaslužkom. Na starost pa je mož opešal, ker ni imel ne hrane ne postrežbe.

Stefan ga je našel nekoč pred kočo, kjer je pletel košaro. Ves je bil sključen in obraz nabrahan. Odkar ga ni videl, se je mnogo spremenil. »No, kako je, oče?« ga je nagovoril.

»Eh, slabo, slabo!« je vzdihnil in odložil delo. »Komaj se držim pokonci.«

»Pa bi se odpodili,« je dejal in sedel na klopico zraven njega.

»Kaj malega pa le še ujamem. Saj vidiš, kako sem potreben.«

»Ali vam Polde nič ne pošlje?«

»Eh, Polde!« — Braj-dež je zamahnil z roko. »Kaj vem, kod se potika!« Ob misli na svojega izgubljenega sina se mu je utrnula solza. Breznik mu je svetoval, naj proda kmetijo. »Delati tako ne morete več, denar pa rabite za pribojšek.«

»Res je,« je pritrdil z ozirom na delo. »Toda Orešci smo ljudje, posebne vrste. Nihče nič ne proda in nihče nič ne kupi. Vsak se drži svojega, kar je dobil po očetu.«

»Ali pa bi najeli posojilo. Na hišico vam vsakdo rad posodi.«

Braj-dež se je odkaljaj in dejal previdno: »Vidiš, stvar je taka: kdor ima denar, mi ga ne ponuja; sam pa nerad koga nadlegujem.«

Breznik se je sklonil k starcu, da ogreje železo in prične kovati. »Za njivico bi dobili lepe denarje.«

»Njiva ni naprodaj,« se ni dal zapeljati. »Rajši bi si kaj izposodil.«

»Koliko pa želite?« — Če mu je spodletelo pri kupčiji, bi se ga dalo morda le navezati na denar.

»Nekaj malega za prvo silo.«

»Dam vam, kolikor hočete,« mu je bil pripravljen pomagati. »Smilite se mi, ker nimate nikogar, da bi vas podpiral!« Povabil ga je s seboj v gostilno na kozarec vina. »Pijača vas bo okrepčala.«

Rad se je odzval vabilu. Tako blizu gostilne je doma, pa že več let ni pokusil vina.

V gostilni pri »Andrejcu« ni bilo nikogar razen Kuštrina, vaškega postopača. Dremal je pri mizi in čakal s praznim kozarcem novih gostov. Krčmar ga ni rad videl, a ga ni mogel odgnati. Če ga je vrgel na cesto, je sedel na pragu vse dotlej, dokler se niso spet odprla vrata. Nato pa smukel na svoje mesto. Rekel mu je lahko karkoli je hotel, nobena beseda se ga ni prijela.

Stefan je posadil starca zraven sebe ter mu natočil vina. Mož je izpraznil kozarec in si obri-

je bolj pičila, krompir nam gnije, kuruza nam je le za silo dozorela, manjka ji še toplega sonca. Zato nas je obiskal na dan sv. Mihaela prvi sneg. Naš g. župan zelo skrbi, da bi ne bili lačni. Seveda ima pri svoji skrbi veliko težav. Pregovor pa pravi: Še Bog vsem ne ustreže! — Letos je bila pri nas tudi sv. birna. Med botri smo opazili tudi 91-letnega Bohinca, Nikolaja Bernarda, ki je bil nekoč vnet prosvetni delavec, veren mož, oče 12 otrok. Sveto birmo je zavezal Koso-veinu Lojzku iz Boh. Bistrice. — Tudi društveno življenje se oživlja. Fantovski odsek in DK sta že polagala na obnem zboru svoje račune. V kratkem bo tudi občni zbor Prosvetnega društva. Stari, radi pošiljajte svoje otroke v Prosvetni dom, saj to je prosvetna hiša nas vseh. Bog živi! Slovenske Knjige. Lepo jesensko vreme je nastalo pa so se ljudje z vso silo vrgli na delo. Večinoma se pospravljajo kuruza, katero po večerih veselih obrazov »kožuha«. Pridelke je lep, zato tudi ličkanje gre veselo izpod rok ob pesmi in dobri volji. Nekateri pa so se vrgli že na trgalev, ki bo okrog 15. oktobra v polnem teku. Mnogo grozja je še nedozorelega, vendar pa dalje ni mogoče odlagati zaradi nastopajoče pozne, hladne jeseni. Ker bo mošt zaradi pomanjkanja sladkorja kisel, bodo vinogradniki potrebovali sladkor za slajenje mošta, za katerega je tukajšnja občina že zaprosila. Saj bi drugače o Martinovem bili ljudje z Martinovim kratom bolj nezadovoljni. — Pozimi in na pomlad bodo zaradi pomanjkanja živeča in sredstev mnogi naši delovni ljudje trpeli hudo stisko. Treba bo priti z nujnimi javnimi deli, sicer bo pomanjkanje preveliko. — Naša občina te dni deli pšenico kmetom, ki jih je dne 17. julija hudo prizadela toča. Trud občinske uprave je pohvale vreden, vendar bi bilo dobro dobiti še vsaj enkrat toliko.

Litja. Mohorske knjige, ki so prišle letos zelo zgodaj, so hitro poromale med naročnike, katerih imamo za letošnje razmere še kar precej, od lani celo 18 več. — Ako bi zdravniki svoje operacije tako počasi vršili posebno na starih ljudeh, kakor se te operacije vrše na našem starem mostu, potem bi vsi pacienti podlegli. — V interesu javnosti je, da bi javna luč svetila tudi zgodaj jutraj, posebno ob nedeljah. — Veliko črnila se je že prelilo in veliko besedi izgubilo, da bi se napravil podvoz pri progi za glavarstvom. Tam gre kakor je uradno ugotovljeno mimo dnevno čez 2000 ljudi, ki morajo vsi čez rampe, ali pravilno čakati, da se izvrše vsa premikanja in »fošibanja«. Je sicer nek podvoz precej nižje doli, pa Bog ve za koga.

Sp. Krušica. Ko sem slučajno hodil v lepem delu ljubljanske okolice — Stepanja vas, Moste, Bizovik, Hrušica itd. — sem v spodnjem, t. j. v Sp. Hrušici, naletel na človeka, ki je prav pred kratkim stopil v 81. leto svojega življenja. Je to eden naših naročnikov, ki je vseskozi vneto in zvesto bral naš list. Slavljenec se je rodil leta 1860 kot sin ne preveč dobro situiranega kmečkega človeka. Pridno mu je pomagal do svojega 28. leta, ko se je moral sam postaviti na noge, delati samo s svojimi rokami. Že med tem se je priučil tesarstva. Ta poklic ga je poleg kmetovanja spremljal skozi vse življenje. Imel je ne malo smote, kajti nič manj kot dvakrat mu je požar uničil lepo kmetijo. Toda to mu ni vzelo poguma. Še z večjo vnetostjo se je poprijel dela in si je tako zgradil nov lep dom — novo kmetijo! Bil je poleg tega nekaj let ob-

Koledarček Kmečke zveze

je dotiskan. Čeprav so se od lani vse cene, posebno pa še tiskarske, občutno zvišale in vkljub dejstvu, da je letošnji koledarček ohranil ne le vso dosedanja bogato vsebino, temveč je celo izpopolnjen z novimi poglavji in podatki, je založništvo doletelo tudi za letos nezvišano prodajno ceno, to je 10 din pri skupnem naročilu polom KKZ, oziroma 12 din pri naročilu posameznih izvodov in v knjigarnah.

Za koledar, ki vsebuje najpotrebnejše podatke in nasvete za vse stroke kmečkega gospodarstva in je vezan v fino platno, opremljen z ličnim svinčnikom in listnico ter 80 stranskimi prostori za gospodarske zapise, je ta cena gotovo izredno nizka ter omogoča nabavo tega nepogrebljivega gospodarskega priročnika vsakemu, tudi najmanjšemu kmečkemu gospodarju. Najboljši dokaz za vrednost tega koledarja je dejstvo, da ga vsako leto zmanjka že pred novim letom.

Naročila naslavlajte na: Kmečka zveza — Ljubljana, Tyrševa cesta 88.

Šinski odbornik in društveno-prosvetni delavec. Ker je 6 otrok težko preživljal, se je moral resno oprijeti svojega drugega poklica — tesarstva. Postal je med ljudmi to vrste izredno znan, saj je bil eden največjih strokovnjakov za stopnice in druge podobne stvari. To izpričuje lahko njegovo poslednje večje delo — stopnice v kavarni Nebojšnik. In že sedaj pogleda moža z osimlji križi, vidiš v njem vso čilost in odpornost kmečkega človeka. Prav tedaj, ko sem prišel in mu čestital k temu jubileju, sem ga našel na »podcu«, ko je pripravljali krmo za živino. Opravlja pa tudi delo čuvarja, saj mu otroci novega mladega gospodarja »delajo« ne malo skrbič! Zato tudi mi ob tej priliki želimo, da bi se ga lahko spomnili tudi pri njegovem 90., da celo 100. letu! Še na mnoga leta in iskrene čestitke k res lepemu jubileju!

Moravče. Naša farna cerkev je dobila nov okras, kip Male Terezike, ki je bil na rožnovensko nedeljo slovesno blagoslovljen. Lepe alovečnosti so se udeležile vse cerkvene organizacije, šolska mladina in mnogo drugih faranov. — Grobovi na moravskem pokopališču so obsajeni z lepimi cveticami, kakršnih ni povsod dobiti. Nedavno pa so začele izginjati: nekdo jih skriva izkopava in odnaša vaze. Taki ljudje so podobni hjenam, ki razkopavajo grobove; treba jim bo priskrbeti zdravila, da bodo za vselej ozdravljeni te bolezni.

Prežganje. V soboto 12. oktobra je bil pogreb Franceta Obolnar p. d. »Martnačevega Franca« iz Dolgega brda. Dočkal je lepo starost 77 let. Bil je vse svoje življenje veren, priden in delaven. Vsa mlada leta je živel kot hlapec v župnišču in tako je ostal neženjen. Umri je lepo previden pri svojih sorodnikih. Bog mu daj večni mir! — Tatovi so se oglašali oni dan pri Dežmanovih na Prežganju, kjer so odnesli ves letošnji pridelek fižola. Tudi pri Gregorčevih v Vel. Trebeljevem je bilo nekaj fižola ukradenega. — Tisti, ki še niso naročili pri poverjeniku naših časopisov na »Slovenčev« koledar, vabi uprava »Domoljuba«, da se naroče na zanimivi koledar v trgovini na Prežganju. Naročnina stane samo 10 din.

Bučka na Dolenskem. V začetku oktobra je za vedno zaspal najstarejši član naše fars Gorenc Gregor iz Dol. Radulj. Pred par leti je praznoval svojo zlato poroko. Večna luč naj mu svetil! — Letošnja letina je kaj žalostna. Žita so slabo obrodila, krompir je pa kar dal zadovoljiv pridelek. Žalostna sta tudi vinogradnik in sadjar, ker grozja in sadja je letos bore malo. — Z zadoščanjem je naše kmetstvo ljudstvo vzelo na znanje, da je ob-

sal solzo. Gnila ga je sosedova dobitljivost. Pa tudi pijača se mu je prilagela; oboje ni mogel prehvaliti. Sosedu se je poskus imenitno obnesel.

Andrej je takoj spoznal nakano in govoril obema na dušo. Nekaj časa se je lizal starcu, nato pa Brezniku, češ kar zalagaj, saj ne boš nič izgubil.

Brajdež je bil radoveden, koliko je vredna njegova domačija. Andrej jo je ocenil na dvajset tisočakov.

»Ali ne bo preveč?« je potihlo ugovarjal Stefan.

»Rajši premalo,« je vztrajal krčmar pri svoji cenitvi. »Toliko dam jaz, če je treba. In še bi kaj primaknil.«

»Za posojilo gre.« — Stefan je namignil krčmarju, naj mu ne nagaja. »No, koliko želite?« je odprl rejeno denarico in pogledal starca.

»Ne vem, kako bi rekel.« — Brajdež je opazoval oba: Breznika in Andreja, pa tudi sam je premišljal.

»Kak tisočak, recite.« Andrej je rad dajal nasvete. »Toliko bo dovolj za nekaj časa.«

Brez ugovora je Breznik razgrnil bankovec, ga zravnil in potisnil kočarju v roko. »Kadar poide, pa zopet. Čemu bi stradali.«

Starcu se je tresla roka. Toliko denarja še ni imel, kar je na svetu. Hvaležno ga je spraval in rekel: »Vrnil ti bo Polde, ako se bo kdaj poboljšal.«

»Polde pa, Polde!« — Kuštrin, ki je za mizo pri peči požiral slino, je stegnil roko in pomolil Brajdežu prazni kozarec. Ta ga ni maral videti; naveljan je bil prvi, ki mu je zvalil fanta na kriva pota.

»Nič ne dobiš,« ga je odbijal tudi Stefan.

»Niti požirka.«

»Saj bo Polde vrnil,« se je hotel norčevati.

»Tebi naj vzame.« — Breznik ni razumel žale.

»Pa bo tebi tudi vrnil,« mu je skoro zagrozil.

Stefan je ošinil krčmarja, naj vrže vsiljivca iz sobe. »Jaz bi mu že pokazal.«

Stefan je zahteval kupno pogodbo. Zaradi pa za Poldega se je zavezal skrbeti, kadar bi moral biti občini v nadlego. — Brž je napregel konja in odšel po notarja.

Določena cena je soglašala s po-ojilom. Pogreb mu je Breznik navrgel za nameček. In manjših stroškov in večje veljavnosti, dočim bi oporoko utegnili razveljaviti.

Brajdež je ugasnil kakor lučka, kadar ji zmanjka olja. Komaj so vedeli, kdaj je izdihnil. Pokropila ga je domala vsa okolica. Pogreb je bil tak, kakršnega sosedje niso pričakovali. Okusno opremljena krsta, venci z napisi, zvonjenje pri treh cerkvah in naposled še sedmina — celo boljši možje niso bili tako lepo spravljani v večnost. Breznik je že vedel, zakaj se je postavil.

Kmalu po pogrebu se je pojavil v Orešju Brajdežev Polde. Iz tujine so ga poslali po odgonu. Več let ga ni bilo in ljudje so že mislili, da ga je vzela slana. Črtli so ga zaradi postopanja in kradel je ko sraka. Pokojni oče ga ni maral za sina, ker mu je delal sramoto.

Prva pot mu je bila v gostilno k Andreju. Denarja ni mogel trpeti v svojem žepu. Priberačil si je nekaj drobiža, katerega je moral zapiti. Pil je sadjevec in kadil ko Turek. Ko je bil suh, je hotel prodati čepico z glave, pa je nihče ni maral kupiti.

V krčmi je našel Kuštrina, svojega starega znanca. Samo ta mu je bil še zvest v domači vasi. Njemu je pravil svoje izmišljene doživljaje; drugi ga niso hoteli poslušati.

Kuštrin je vračal njegove zgodbe z domačimi novicami. »Ali že veš, da nimam več očet?« je bilo najvažnejše, kar mu je mogel povedati.

»Nekaj sem že slišal,« je odvrnil hladno brez občutka.

»Pa nič ne jokaš?« ga je opomnil v šali. Izgubljenec se je počil in brisal oči z umazanim robcem.

»Še rad boš jokal,« mu je Andrej zapretel z roko.

»Ali jaz?« se je usajal in trkal na prsi. Pomagal mu je tovariš, češ da res nima povoda žalovati za takim očetom, ki ga je zavrgel kakor cunj.

»Oče je le oče,« je menil Andrej, »pa četudi bi bil iz slame.«

Kuštrin se je zavezal za tovariša. »Breznik naj joka, ki mu je požrl kmetijo. Vidiš, takole je bilo,« mu je razložil vse do kraja. »Polde, pritoži se! Kot edinec imaš pravico.«

»Ovrgel bom,« je udaril ob mizo. »Kar mi gre, naj mi dajo. Kar tako brez nič se ne dam odgnati.«

»Dosegel ne boš nič.« — Andrej je bil za pričo pri pogodbi. »Na starost boš imel stanovanje in hrano, da nam ne boš v napotje. Dovolj ti je dal; še tega nisi zaslužil.«

»Še tega ne maram,« je odklonil in ro-bantil mrtvega očeta. Pogum za tožbo pa mu je upadel.

Kuštrinu ni bilo po volji, ker je Polde takoj odnehal. »Če bi bil jaz na tvojem mestu, bi mu že pokazal. To bi ga namahal!«

»Ti pa ti!« se mu je rogal Andrej in do-stavil: »Revšle!«

Polde se je ponovno raztogotil. »Bajta naj mu zgori! Nikoli naj ne bo srečen; vrag naj mu vzame vse, kar je pridobil z zvijačo.«

»Kaj mu pa moreš?« ga je odvrčal od slabega namena.

»Ali jaz?« Dvignil je skrčeni pesti ter mu zagrozil: »Povračilni dan se zmeraj vozi za človekom. Ako ne že letos, pa bo dohitel drugo leto. Nekoč bova že udarila skupaj — ali pa z njegovim sinom, kakor bo pač naneslo.«

last začela pošiljati varilnike na orisilna »letovišča«, da bodo spoznali budočo življenje revnih ljudi, od katerih so bogatele pijavke našega naroda. — »Slovenec« bo izdal koledar za prihodnje leto. Kljub svoji obsežnosti in bogato urejeni vsebini bo cena zelo nizka: 10 dinarjev za naše naročnike. Zato pač noben naročnik ne sme ostati brez tega izrednega koledarja. Najenostavnije in najcene naročite koledar pri zastopniku »Domoljuba« in plačate naročnino. Ne odlašajte, ampak naročite čimprej!

Št. Jurij pod Kumom. Še nekaj mesecev, in leto za časopise bo v kraju. Kdor ni še poravnal naročnine za časopise, naj stori ta mesec, da bo lahko dobil »Slovenčev koledar« za 10 din. — Letina je pri nas veliko slabši od lanske. Ljudje so v skrbeh, ker draginja kar naprej raste. Občina je dobila več vreč moke.

Vranja peč pri Kamniku. V začetku oktobra sta obhajala 50 letnico rojstva in 30 letnico, odkar sta stopila pred poročni oltar. Brat Franc in njegova žena Angela na Vranji peči št. 9. V njunem zakoncu se je rodilo osem otrok. Dal jima Bog dočakati čez pet let srebrno pa tudi še zlato poroko! — Koncem septembra nas je za vedno zapustila iz Sp. Palovič Vavpetič Marjeta, pd. Prizmažorčeva Mita. Naj pri Bogu uživa blaženi mir. — Fantovski odsek je spet pričel s svojimi rednimi sestanki. Vsi obvezenci so jih pridno udeleževali.

Škofja Loka. Kljub bližajoči se zimi je pri nas še vedno izredno živa gradbena delavnost. Na vseh koncih in krajih se delajo nove stanovanjske hiše. Tudi prostori Društvenega doma se z nezmanjšanim navdušenjem preurejajo in če Bog da, bo še letos vse dovršeno. Stavbeniki tožijo, da ni delavcev, da ni opeke in železja. — Letina je bila »srednja. Zlat pa deževja nagaja, da ne moremo ajde in drugih pridelkov spraviti na varno. Sadržja pa skoraj nikjer ni niti za sveže. — V Luki imamo že tri šolske kuhinje: na dr. meščanski šoli, na ljudski in pri uršulinkah. Kakor kaže, otroci ne bodo stradali. — Naši fantje in dekleta prav živahno delajo v svojih organizacijah. — V nedeljo ob 4 popoldne bo v Društvenem domu lepa igra »Žrtvovana ljubezen«. Pred predstavo bo imel slavnostni govor o misijonih g. dr. Ludvik Čepon, katehet na uršulinskih šolah. — Dne 1. novembra ob 8 zvečer pa bomo videli najnovejši verski misterij »Mrtvaški ples«.

Franjo Neubauer:

Dolenjska jesen

Ne padl sneg
na dol in breg,
dokler v snopove ajde
ne sveže trop ženjc,
dokler trgačev zbori
ne pripoje z gorici

Naj ajda počrni
in grozdje dozori!
Naj mlinar zmelle šteto
in hrane kmetu da,
pripeljeta z gorico
naj mošt konjiča čval

Dolenjski kraj,
ti vsega dai,
kar kmelčiču je treba,
ki delal je poljan,
gorniku, ki popenjal
na grič se je strmal — — —

Pri nas ne bodo letos
bogate vinice,
ne bodo se glisile
v gorah napolnice.
To leto ni zmršadov
nišče ne bo nabral,

le up na boljše čase
bo v srcu vsem sijal...

NAZNANILA

Konec poti

(Dol pri Ljubljani)

Jesen nam je prinesla rumeno listje in dolge večere, ki pa ob veselim ličkanju postanejo kaj mikavni. Fantovska pesem pogosteje zaori v jesenski noč in je zgovoren znak, da so se fantje začeli redno zbirati k prosvetnemu delu.

Vse bi bilo torej lepo svojo naravno pot, da se ni zgodilo nekaj nenavadnega. Ko so šli namreč ljudje v nedeljo jutraj k prvi maši, so pred Prosvetnim domom začudeno obstali. Nišče se ni upal

naprejš! Pa kako bi se tudi? Na plakatu je bilo z velikimi črkami zapisano »Konec poti«.

Ljudi se je nabiralo vedno več in nejevolja je rasla. Da je bila gneča še večja, je kot nalašč pribrzelo par avtomobilov. Zavore so zakrlepale in prestrašenih obrazov so izstopili potniki. Zbudil se je celo hišnik tan nasproti in se prikazal izza ogla.

Vse oči so se uprle vanj, češ on bo vedel kaj je s stvarjo. No, in res! Uradno jim je zagotovil, da je cesta odprta za vsakršen promet in da je »Konec poti« le naslov igre, ki jo bodo dne 20. oktobra uprizorili v Prosvetnem domu člani fantovskega odseka. Po tej uradni razlagi so vsi veselo nadaljevali pot.

Dogodek je tako razvelj dal duhove, da vsa fara govori le o tem in vsi zatrjujejo, da bodo prišli v nedeljo dne 20. oktobra ob 3 popoldne v Prosvetni dom, da zares vidijo »Konec poti« — pretresljivo dramo iz vojaškega življenja. Na evidenca!

n Št. Jurij pod Kumom. Preteklo nedeljo je bil občni zbor deklarskega krožka. V petek zvečer ob pol 8. bo pa občni zbor fantovskega odseka. V nedeljo 20. oktobra popoldne je občni zbor Prosvetnega društva. Člani pridite vsi na občni zbor. Pomenili se bomo med drugimi tudi o načrtih in delu v bodočem poslovnem letu.

n F. O. Kodeljeve uprizori v nedeljo 20. t. m. ob 5. popoldne v dvorani Mladinskega doma komedijo v 5 dejanjih »Repoteve«. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novega telovadnega orodja, vabimo vse bratske odseke in ostalo občinstvo, da se predstave polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

n Romarski shod pri Sv. Valentinu — Jarije brdo. Romarji in častilec sv. Valentina se opozarjajo, da bo letos in potem vsako leto jesensko žegnanje pri Sv. Valentinu vedno isto nedeljo pred praznikom oziroma pred nedeljo Kristusa Kralja, to je na misijonsko nedeljo. Do sedaj je bilo to cerkveno (žegnanje) opravilo vedno na nedeljo po sv. Uršuli in zato se je večkrat zgodilo, da je padlo na nedeljo Kristusa Kralja, kar pa ni primerno, ker je to praznik prvega reda.

n Sava pri Ljutiji. Velika sreča vas čaka. Pri tomboli na Savi dne 20. oktobra ob pol 3 lahko zadenete za 2 din mladega vola ali telico, ovro, vrečo bele moke, blago za celo moško obliko in žensko obleko, 2 metra bukovih drv, kolo in še veliko drugih lepih doblikov. Tombola bo na prostoru pri Društvenem domu v korist elektrifne razsvetljave župne cerkve na Savi. Tudi za malico bo preskrbljeno po nizki ceni.

»Polde« — Krčmar bi ga bil rad pomiril. »Ako mu poigraš, te bodo prijeli in zaprli.«

»Se on naj nima, kar jaz nimam,« mu je siknilo iz grla. »Tudi njemu je urezana be-raska palica.«

Andrej mu je svetoval, naj spet kam iz-gine in tam pozabi. »Da te vrag ne zmoti,« je svereče dostavil.

Izpriženec je ošteval krčmarja in zahteval pijske. Odnehal je šele tedaj, ko mu je ob-ljubil orožnika. »Pojdiva!« je vstal in potegnil za seboj Kuštrina. Ošla sta s kletvijo, pada-jobo na zvičajnega soseda.

Andrej je opozoril Breznika na njegovega sovražnika. »Boj se ga! Polde je nevaren člo-vek. Daj mu prostovoljno kaj malega po očetu.«

»Nalašč mu ne dam.« — Štefan se ni bal njegovih groženj. »Čemu so pa orožniki in ječe?«

Polde je poslušal krčmarja ter se je res umaknil. Edinole Kuštrinu je povedal, da pojde k ciganom.

IV.

Kupna pogodba je bila pred sodiščem po-trjena in Brajčevešina prepisana na Breznika. »Prva brazda je odrezana,« je rekel, zakaj njegov namen je bil dosežen. Imel je pripravno domačijo, katero mu je marsikdo zavidal. Zdaj je posestnik kakor njegovi bahavi sosedge, ki so ga poprej prezirali, češ kaj bo ta, ki se je priženil za hlapca. Orešci so bili visoki ljudje ter so imeli svoje posebne nazore. O njih je veljalo pravilo: »Hvali jih, kolikor moreš, ne prosj pa jih ničesar.«

Med Orešci je bila razširjena tudi zavist in nevedljivost. Ni jim bilo prav, ker je pri Brezniku ostalo pri edincu. »Zakaj nima več otrok?« so obračali jezike. »Eden bo imel pre-več ter mu bo zrasel greben. Zavržal se bo svojega bogastva in preziral druge.«

»Ali pa bo stradeč našel zapravljevca,« so imeli nekateri svojo posebno sodbo. »Edinci niso kaj prida, ker so vzgojeni v napačni lju-bezni. Čim več otrok je pri hiši, tem manj so razvajeni.«

Togoten na vsakega posebej je Breznik vsem skupaj obrnil hrbet. Tako bo vzgojil tudi svojega sina, jabolko ne sme pasti daleč od drevesa. Ze v šolo bo moral hediti sam in po-zeje, ko bo dorasčal, mu bo prepovedal za-hajati v družbo med domače fante. »Nalašč bi mi ga izpridili,« je menil in zaman bi bili njegovi opomini.

Podlago za življenje svojega sina si je Breznik zamislil takole: »Čim bo prišel k pa-meti, ga bom naučil na pamet, kdo je njegov oče. Rasti mora v zavesti, da je več kot nje-govi tovariši. Dal mu bom denarja, kolikor bo hotel, toda moral ga bo modro uporabiti. Če bo zapravljjal, bova obračunala. V dušo mu bom zapisal nauk: »Kadar dorasč, boš takšen, kakor si se mlad naučil.«

Zaradi uspeha in napredovanja pri gospo-darstvu so se ma Orešci začeli prilizovati. Vmes je bilo tudi nekaj takih, ki bi se ne bili branili, ako bi jim Breznik dajal za pijsko. V takem primeru bi ga bili hvalili na vse pretege, a skrivaj bi se mu posmechovali.

Taki poskusi bi se jim bili morda odnesli takoj, čim je bil Štefan prišel v Orešja. Toda zdaj je bilo zamujeno. Napaka, storjena v za-ničevanju in preziru, se ni dala več popraviti. V spoznanju svoje krivde in pa, ker ga niso mogli več omajati, so ponovili sramotenje. Breznik jim je bil le kočar ali Brajčež; tako so rekli tudi njegovemu otroku, ko je še komaj shodil in pričel govoriti. Priimek se je pri-jel obeh: niti tožbe za žaljenje časti ga niso izbrisale.

V kupu Breznikovega življenja je kanila prva kapljica pelina. Lepe denarje in dokaj truda je tvegat za svojo novo domačijo. Spodo-

bilo bi se, da bi mirno užival obilne sadove. Prav zaradi Brajčevešine pa mora trpeti poni-ževanje. Nekaj časa je potrpel, a norčevanja ni bilo ne konca ne kraja.

Rana, ki so jo nagajivi sosedge zadali nje-govemu ponosu, se je naposled razbolela. Treba je bilo misliti na zdravljenje. Lek, ki ga je našel v napornem uganjanju in premišljevanju, je bil izražen v sklepu: »Moj sin Ivan ne bo nikdar Brajčež, kakor mu pravijo hudobni je-ziki. Breznik mora biti moj zakoniti naslednik.«

Zelja je bila šele komaj izrečena, ne pa je uresničena z dejanji. Mož je segel predaleč, spomnil se je oporoke. Pastorka je lastnica ob-sežnega posestva — tako je zapisano po po-slednji volji njenega pokojnega očeta.

»Moč oporoke je velika!« je vzdihnil kakor v omahovanju. »Njena vsebina je uradno potr-jena in prepisovana. Za varuhinjo je dolo-čena Rezika, njena mati.«

»Če bi se sodišče dalo podkupiti...« Zbal se je že ob misli sami. »Podkupovanje nradnih oseb je strogo prepovedano. Kazen je velika...«

Domisljiva mu je delovala dalje. Tiho in previdno, kakor bi se bala neprijetnih posledic.

Štefan je bil čedalje manj zgovoren. Nišče ni vedel, kaj pomeni njegov molk, in kje so tedaj njegove misli. Zbirale so se ob eni sami točki: kako bi podjarmil Breznikovo. Tako med delom, zlasti pa še ponoči, ko ni mogel spati, je gladiil ovire ter si utiral pot do smot-ra. Nekaj načrtov je že izdelal, jih preizkušal ter jih kot neporabne zavrgel. Šel je za korak dalje, postal in se spet umaknil. Tako mu je potekal čas v mučnem napenjanju možganov.

(Nadaljevanje prih.)

Kultura, ki dušo ubija, ni kultura, ampak strup za narod.

Drin.

Za nove kmečke domove

Sreča

Sreča, ti si kakor ptica,
ki prijetno švrgoli;
kadar pa se ji približam,
brž utihne in zleti.

Sladka si in nasmehljana,
dobra znanka se mi zdi;
vendar kdo naj ti verjame,
ker le laž in slepiš.

Menda ti je prirojeno,
da obstanka ne poznaš;
nimaš stalnosti na svetu,
tu pa tam se poigraš.

Komaj včasih te zagleda
daleč tam nekje oko,
toda briž ročico belo
že odzdraviš mi v slovo.

Nič ti tega ne zamerim,
če je kratek tvoj sijaj;
tukaj sama si nesrečna,
tam, kjer večna si, je — raj.

Limburaki.

Radio Ljubljana

Cetrtak, 17. oktobra: 18.40: Naši slovenski misijonarji (Ladislav Lenček). — 20.00: Pevski koncert. — 20.45: Reproduciran koncert simfonije glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila. — Petek, 18. oktobra: 18.00: Ženska ura: Pomen mleka (ga. Marija Ferjan). — 18.40: Aleksandrija — vrata v Egipt (g. Viktor Pirnat). — 20.00: Rezervirano za prenos. — 22.00: Napovedi, poročila. — Sobotna 19. oktobra: 18.00: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura 19.40: Objave. — 20.00: Zunanje-politični pregled (g. dr. A. Kuhar). — 20.30: Pisana šara: Godba, petje, šale. — 22.00: Napovedi, poročila. — Nedelja 20. okt.: 8.00: Jutranji pozdrav. — 8.15: Duet citer (gđc. Slavka Peklar in g. M. Hebein). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Lambert Ehrlich). — 10.15: Nedeljski koncert Radijskega orkestra. — 11.45: Narodne pesmi ob spremljevanju harmonike (Sestre Stritarjeve, g. A. Stanko). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Kmečki trio, vmes citraške točke na ploščah (oddaja prekinjena od 14.30—17.00 ure). — 17.00: Kmet. ura: Gnojenje vinogradov (g. Vladimir Kuret). — 17.30: Kranjskogorsko zabavno popoldne. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Za boljšo voljo (plošče) 20.00: Tamburaški orkester (vodi L. Karmelj). — 20.45: Koračnice slavnih skladateljev (plošče). — 21.15: Samospevi g. Mirka Jelačina, pri klavirju g. prof. Lipovšek. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Valčki in polke (plošče). — Konec ob 23.00 uri. — Ponedeljek, 21. okt.: 18.00: Zdravstvena ura: Dnevno zdravstvo (g. dr. A. Brecljvi). — 18.20: Korake narodne (plošče). — 18.40: Slovenski narodni zemljevid (g. Bogo Grafenauer). — 20.10: Oto Zupantič: Veronika Deseniška, tragedija v 5 dejanjih. — 22.00: Napovedi, poročila. — Torek, 22. oktobra: 14.15: Šolska ura: Ob 40 letnici gluho-nemnice (g. Zdravko Omerza) (do 15 ure). — 18.00: Solistični koncert: violončelo (g. prof. Cenda Sedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek). — 18.40: Viri in izraba energije (g. prof. Miroslav Adlešič). — 19.50: Gospodinjina posvetovalnica (ga. Helena Kelhar). — 20.00: Okrogli napravi (plošče). — 20.30: »Pisana majolika«, Jesenaki narodni spored. Sodeluje Radijski komorski zbor in Radijski orkester. Dirigent D. M. Štanc. — 22.00: Napovedi, poročila. — Sreda, 23. okt.: 18.00: Mladinska ura: Dober urnik — pot do uspeha (g. Jančko Sacherl). Spominjamo se grobov naših pesnikov in pisateljev (g. prof. Fr. Vodnik). — 18.40: Delavsko sodišče (g. Stane Golob). — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere, v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (g. ravn. Vilko Umkar) v II. odmoru: Napovedi, poročila.

kakšno pravdo, vsestransko prepriča, ali je kaj upanja na zmago ali ne. Če bi bil Hrastar poprej povpraševal one sosede, ki so bili zaslišani pri obravnavi, bi se gotovo ne bil podal v pravdo in bi si bil prihranil 4000 dinarjev.

je med njimi, kot bi idealnejših težko našli med kandidati za nove kmečke domove. Potrebni in vredni so takojšnje pomoči.

Zakaj propadajo naše kmetije? Kam z našimi kmečkimi otroci? Poiščimo črva pri korenini. Zakaj? Načelo: vsak sam zase, je razbilo kmečko občestvo, je krivo propada tisočev naših kmetij. Nekdanjih stricev in tet na kmetijah ni več, še stari in mladi se grizejo noč in dan. O, le vsak sam zase! Ko pride mlada gospodinja k hiši, otroci kar beže, da ja ne bi napravili bratu — mlademu gospodarju — eno stopinjo zastoj. In je naval vsak dan večji v tovarne, na kupe je prošenj za državne službe. A pogledimo gor visoko v hribe, tam bomo našli razpadle domove. Nekoč je bila tam kmečka hiša, bil ponosen kmečki dom. Kače se plazijo zdaj tam. 50.000 novih kmečkih domov...

Beg z grude je vsak dan aktualnejši. O, povejte mi, kje najde idealnih kmečkih sinov in hčera. Kje so Tineti z Jalenovega »Doma«, kje? Poznal sem fanta s srednje kmetije, prevzel je posestvo, ne bilo bi mu treba, pa: dobil si je »državno službo«. In še oni, premnogi iz kmetijske šole, kje so zdaj.

Obnovimo nekdanje kmečko občestvo. Potem ne bo treba pisati člankov: »Kri prevzitarjev vpije...« Potem ne bo treba novih dajatev za kmečko starostno zavarovanje. Kmečki domovi bodo trdni: saj jih ne bo podpiral le eden ali dva. Vprašanje novih kmečkih domov bo sicer važnejše, toda lažje. Kajti danes se temu vprašanju bližamo le z nekim strahom: češ, ne bomo li pri brigi in skrbi za ustvarjanje novih kmečkih domov izgubili ravno toliko obstoječih? — ar.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravn

Po sosedovem pašniku je živino obračal.

Brezar je bil lastnik njive, ki jo je oral naravnost od juga proti severu; dalje proti severu je imel Hrastar svoj pašnik, katerega je pred osmimi leti kupil na javni dražbi. Med njivo in pašnikom je tekla 4—5 m dolga javna pot od vzhoda proti zahodu, imenovali so jo tudi zagon. Hrastar je od leta do leta pašnik izboljševal: lomil in trebil je kamenje ter izsekaval grmovje, ker si je hotel prirediti njivo; naposled je v oni črti, kjer je pašnik mejil na javno pot, postavil leseno ograjo. Temu je Brezar takoj oporekal in trdil, da je s to ograjo oviran pri obdelovanju svoje njive. Njegovi posestni predniki in on so namreč preko 30 let to njivo orali prav do pota, tako da je živina stopala na pot in ker je bila ta pot za obračanje preozka, sta morala živina kakor tudi orač sam pri obračanju in prenašanju pluga stopati preko poti tudi na Hrastarjev pašnik v približni širini 1 m. Brezar je tedaj zahteval, da mora Hrastar ta plot podreti, česar pa slednji ni hotel storiti.

Brezar je tožil Hrastarja zaradi motenja posesti in na odstranitev ograje. Hrastar je trdil, da Brezar s svojimi posestnimi predniki ni mogel priposestovati pravice obračanja po tem pašniku, ker je bila javna pot dovolj široka za obračanje; če je pot sedaj morebiti preozka, jo je Brezar sam zoževal na ta način, da jo je odkopaval in s tem svojo njivo podaljševal; sploh se na pašniku ni dalo obračati, ker je bil pašnik do najnovejšega časa

kamenit in z grmovjem poraščen. Brezar tudi sploh ni obračal niti na poti, niti na pašniku, ker je na koncu svoje njive puščal ozaro ali oral zvrat. Šele letos je Hrastar prvokrat videl Brezarja, ko je ta pri oranju obračal po njegovem svetu in je ravno zaradi tega postavil navedeni plot, da bi v bodočnosti vsako poseganje v svojo lastnino preprečil. Zato Brezar ni bil nikoli v posesti pravice obračanja živine po tem pašniku, ker je Hrastar takoj pri prvem poskusu preprečil s tem, da je postavil plot.

Razprava se je vršila najprvo na sodišču, potem pa na kraju samem. Dognalo se je, da je bila javna pot res preozka za obračanje pluga s parom konj ali volov, da je na spornem prostoru nekoč res raslo nizko grmičevje in da je iz zemlje štrlelo nizko kamenje, ki je bilo sedaj iztrebljeno, vendar pa ta okolnost ne bi bila mogla obračanja ovirati. Priče so tudi potrdile, da se je tako obračala, odkar pomnijo. Na Hrastarjevo zahtevo je prišel k razpravi tudi zemljemerec, ki pa seveda ni mogel priti do besede, saj vendar v mapi ni moglo biti zapisano, če je kdo pridobil po tem svetu: kakšno služnostno pravico. Še preden pa je padla sodna odločba, sta se stranki poravnali tako, da je Hrastar odstranil plot in se zavezal, da ne bo nikdar več branil Brezarju obračati po tem svetu; razen tega je plačal tudi vse stroške, ki so znašali nekaj čez 4000 dinarjev. Ta pravda zopet kaže, kako umestno je, da se vsakdo, ki se namerava spustiti v

last začela pošiljati verižnike na prišilna »letovišča«, da bodo spoznali budno življenje revnih ljudi, od katerih so bogatele pijavke našega naroda. — »Slovenec« bo izdal koledar za prihodnje leto. Kljub svoji obsežnosti in bogato urejeni vsebini bo cena zelo nizka: 10 dinarjev za naše naročnike. Zato pač noben naročnik ne sme ostati brez tega izrednega koledarja. Najenostavnejše in najcene naročite koledar pri zastopniku »Domoljuba« in plačate naročnino. Na odlašajte, ampak naročite čimprej!

St. Jurij pod Kumom. Še nekaj mesecev, in leto za časopise bo v kraju. Kdor ni še poravnal naročnine za časopise, naj stori ta mesec, da bo lahko dobil »Slovenec« koledar za 10 din. — Letina je pri nas veliko slabši od lanske. Ljudje so v skrbeh, ker draginja kar naprej raste. Občina je dobila več vreč moke.

Vranja peč pri Kamniku. V začetku oktobra sta obhajala 50 letnico rojstva in 20 letnico, odkar sta stopila pred poročni oltar, Brnot Franc in njegova žena Angela na Vranji peči št. 9. V njunem zakonub se je rodilo osem otrok. Dal jima Bog dočakati čez pet let srebrno pa tudi še zlato poroko! — Koncem septembra nas je za vedno zapustila iz Sp. Palovič Vavčetič Marjeta, pd. Prizmačeva Meta. Naj pri Bogu uživa blaženi mir. — Fantovski odsek je spet pričel s svojimi rednimi sestanki. Vsi obvezenci se jih pridno udeležujejo!

Škofja Loka. Kljub bližajoči se zimi je pri nas še vedno izredno živa gradbena delavnost. Na vseh koncih in krajih se delajo nove stanovanjske hiše. Tudi prostori Društvenega doma se z nezmanjšanim navdušenjem preurejajo in če Bog da, bo še letos vse dovršeno. Stavbeniki tožijo, da ni delavcev, da ni opeke in železja. — Letina je bila srednja. Zdaj pa deževja nagaja, da ne moremo ajde in drugih pridelkov spraviti na varno. Sadja pa skoraj nikjer ni niti za sveže. — V Luki imamo že tri šolske kuhinje: na drž. meščanski šoli, na ljudski in pri uršulinkah. Kakor kaže, otroci ne bodo stradali. — Naši fantje in dekleta prav živahno delajo v svojih organizacijah. — V nedeljo ob 4 popoldne bo v Društvenem domu lepa igra »Žrtvovana ljubezen«. Pred predstavo bo imel slavnostni govor o misijonih g. dr. Ludvik Čepun, katehet na uršulinskih šolah. — Due 1. novembra ob 8 zvečer pa bomo v gledali najnovejši verski misterij »Mrtvaški ples«.

»Polde!« — Krčmar bi ga bil rad pomiril. »Ako mu požgeš, te bodo prijeli in zaprli.«

»Še on naj nima, kar jaz nimam,« mu je siknilo iz grla. »Tudi njemu je urezana be-raska palica.«

Andrej mu je svetoval, naj spet kam iz-gine in tam pozabi. »Da te vrag ne zmoti,« je svarče dostavil.

Izprijene je ošteval krčmarja in zahteval pijače. Odnehal je šele tedaj, ko mu je ob-ljubil orožnika. »Pojdiva!« je vstal in potegnil za seboj Kuštrina. Odlila sta s kletvijo, pada-jočo na zvižčnega soseda.

Andrej je opozoril Breznika na njegovega sovražnika. »Boj se gal Polde je nevaren člo-vek. Daj mu prostovoljno kaj malega po očetu.«

»Nalašč mu ne dam.« — Štefan se ni bal njegovih groženj. »Čemu so pa orožniki in ječe?«

Polde je poslušal krčmarja ter se je res umaknil. Edinole Kuštrinu je povedal, da pojde k ciganom.

IV.

Kupna pogodba je bila pred sodiščem po-trjena in Brajčevina prepisana na Breznika. »Prva brazda je odrezana,« je rekel, zakaj njegov namen je bil dosežen. Imel je pripravno domačijo, katero mu je marsikdo zavidal. Zdaj je posestnik kakor njegovi bahavi sosede, ki so ga poprej prezirali, češ kaj bo ta, ki se je priženil za hlapca. Orešci so bili visoki ljudje ter so imeli svoje posebne nazore. O njih je veljalo pravilo: »Hvali jih, kolikor moreš, ne prosí pa jih ničesar.«

Mod Orešci je bila razžirjena tudi zavist in nevoščljivost. Ni jim bilo prav, ker je pri Brezniku ostalo pri edincu. »Zakaj nima več otrok?« so obračali jezike. »Eden bo imel pre-več ter mu bo zrasel greben. Zavedal se bo svojega bogastva in preziral druge.«

Franjo Neubaueri

Dolenjska jesen

Ne padi sneg
na dol in breg,
dokler v snopovs ajde
ne zveže trop ženjic,
dokler trgačev zbori
ne pripoje z gorici!

Naj ajda požrni
in grozdje dozori!
Naj mlinar smelje što
in brana kmetu do,
pripeljeta z gorice
naj moči konjiča dval!

Dolenjski kralj,
ti vsega deli,
kar kmetiču je treba,
ki delat je poljan,
gorniku, ki popenja
mu grič se je strma — — —

Pri nas ne bodo letos
bogateli hitice,
ne bodo se glasila
v gorah napitala.
To leto ni reklačev
nihče ne bo nabral,

le up na boljše čase
bo v srcu vsem sijal...

NAZNANILA

Konec peti

(Dal pri Ljubljani)

Jesen nam je prinesla rumeno listje in dolge večere, ki pa ob veselim ličanju postanejo kaj mikavni. Fantovska pesem pogostje zaori v je-sensko noč in je zgovoren znak, da so se fantje za-čeli vedno zbirati k prosvetnemu delu.

Vse bi šlo torej lepo svojo naravno pot, da se ni zgodilo nekaj nenavadnega. Ko so šli namreč ljudje v nedeljo jutraj k prvi maši, so pred Pro-svetnim domom začudeno obstali. Nihče se ni upal

»Ali pa bo stradež našel zapravljevalca,« so imeli nekateri svojo posebno sodbo. »Edinci niso kaj prida, ker so vzgojeni v napačni lju-bezni. Čim več otrok je pri hiši, tem manj so razvajeni.«

Togoten na vsakega posebej je Breznik vsem skupaj obrnil hrbet. Tako bo vzgojil tudi svojega sina, jabolko ne sme pasti daleč od drevesa. Že v šolo bo moral hediti sam in po-nejše, ko bo doraščal, mu bo prepovedal za-hajati v družbo med domače fante. »Nalašč bi mi ga izpridili,« je menil in zamenj bi bili njegovi opomini.

Podlago za življenje svojega sina si je Breznik zamislil takole: »Čim bo prišel k pa-meti, ga bom naučil na pamet, kdo je njegov oče. Rasti mora v zavesti, da je več kot nje-govi tovariši. Dal mu bom denarja, kolikor bo hotel, toda moral ga bo modro uporabiti. Če bo zapravljjal, bova obračunala. V dušo mu bom zapisal nauk: »Kadar dorašč, boš takšen, kakor si se mlad naučil.«

Zaradi uspeha in napredovanja pri gospo-darstvu so se mu Orešci začeli priljavati. Vmes je bilo tudi nekaj takih, ki bi se ne bili branili, ako bi jim Breznik dajal za pijačo. V takem primeru bi ga bili hvalili na vse pretege, a skrivaj bi se mu posmehovali.

Taki poskusi bi se jim bili morda odnesli takoj, čim je bil Štefan prišel v Orešju. Toda zdaj je bilo zamujeno. Napaka, storjena v za-ničevanju in preziru, se ni dala več popraviti. V spoznanju svoje krivde in pa, ker ga niso mogli več omajati, so ponovili sramotenje. Breznik jim je bil le kočar ali Brajčev; tako so rekli tudi njegovemu otroku, ko je še komaj šodil in pričel govoriti. Priimek se je pri-jel obel; niti tožbe za žaljenje časti ga niso izbrisale.

V kupu Breznikovega življenja je kanila prva kapljica pelina. Lepe denarje in dokaj truda je tvegala za svojo novo domačijo. Spodo-

naprej! Pa kako bi se tudi? Na plakatu je bilo z velikimi črkami zapisano »Konec poti«.

Ljudi se je nabiralo vedno več in nejevolja je rastla. Da je bila gneča še večja, je kot nalašč pri-brezlo par avtomobilov. Zavore so zaskripale in prestrašeni obrazov so izstopili potniki. Zbudil se je celo hišnik tam nasproti in se prikazal iz-za ogla.

Vse oči so se uprle vanj, češ on bo vedel kako je z stvarjo. No, in res! Uradno jim je zagotovil, da je cesta odprta za vsakršni promet in da je »Konec poti« le naslov igre, ki jo bodo dne 20. oktobra uprizorili v Prosvetnem domu člani fantovskega odseka. Po tej uradni razlagi so vsi veselo nadi-ljevali pot.

Dogodek je tako razvelj dalubove, da vsa fara govori le o tem in vsi zatrjujejo, da bodo prišli v nedeljo dne 20. oktobra ob 3 popoldne v Prosvetni dom, da zares vidijo »Konec poti« — pretevaljivo dramo iz vojaškega življenja. Na evidenje!

n št. Jurij pod Kumom. Preteklo nedeljo je bil občni zbor deklarskega kroška. V petek zvečer ob pol 8. bo pa občni zbor fantovskega odseka. V ne-deljo 20. oktobra popoldne je občni zbor Prosvet-nega društva. Člani pridite vsi na občni zbor. Po-menili se bomo med drugimi tudi o načrtih in delu v bodočem poslovnem letu.

a F. O. Kodljevo uprizori v nedeljo 20. t. m. ob 5. popoldne v dvorani Mladinskega doma ko-medijo v 5 dejanjih »Repositev«. Ker je čisti dobi-ček namenjen za nabavo novega telovadnega oro-dja, vabimo vse bratske odseke in ostalo občinstvo, da se predstave polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

n Romarski šod pri Sv. Valentinu — Jartje brde. Romarji in častilci sv. Valentina se opozar-jajo, da bo letos in potem vsako leto jesensko žeg-nanje pri Sv. Valentinu vedno isto nedeljo pred praznikom oziroma pred nedeljo Kristusa Kralja, to je na misijonsko nedeljo. Do sedaj je bilo to cerkveno (žegnanje) opravilo vedno na nedeljo po sv. Uršuli in zato se je večkrat zgodilo, da je padlo na nedeljo Kristusa Kralja, kar pa ni pri-merno, ker je to praznik prvega reda.

n Sava pri Litiji. Velika sreča vas čaka. Pri tomboli na Savi dne 20. oktobra ob pol 3 lahko zadenete za 2 din mladega vola ali telico, ovro, vrečo bele moke, blago za celo moško obliko in žensko obleko, 2 metra bukovih drv, kolo in še veliko drugih lepih dobrot. Tombola bo na pro-storu pri Društvenem domu v korist električne razsvetljave župne cerkve na Savi. Tudi za malico bo preskrbljeno po nizki ceni.

biolo bi se, da bi mirno užival obilne sadove. Prav zaradi Brajčevine pa mora trpeti poni-ževanje. Nekaj časa je potrpeč, a norčevanju ni bilo ne konca ne kraja.

Rana, ki so jo nagajivi sosede zadali nje-govemu ponosu, se je naposled razbolela. Treba je bilo misliti na zdravljenje. Lek, ki ga je našel v napornem ugibanju in premišljevanju, je bil izrazen v sklepu: »Moj sin Ivan ne bo nikdar Brajčev, kakor mu pravijo hudobni je-ziki. Breznik mora biti moj zakoniti naslednik.«

Zelja je bila šele komaj izrečena, ne pa že uresničena z dejanji. Mož je segel predaleč, spomnil se je oporoke. Pastorka je lastnica ob-sežnega posestva — tako je zapisano po po-slednji volji njenega pokojnega očeta.

»Moč oporoke je velika!« je vzdihnil kakor v omahovanju. »Njena vsebina je uradno potr-jena in prepis dovršen. Za varuhinjo je dolo-čena Režika, njena mati.«

»Če bi se sodišče dalo podkupiti...« Zbal se je že ob misli sami. »Podkupovanje uradnih oseb je strogo prepovedano. Kazen je velika...«

Domisliji mu je delovala dalje. Tiho in previdno, kakor bi se bala neprijetnih posledic.

Štefan je bil čedalje manj zgovoren. Nihče ni vedel, kaj pomeni njegov molk, in kje so tedaj njegove misli. Zbirale so se ob eni sami točki: kako bi podjarmil Breznikovo. Tako med delom, zlasti pa še ponoči, ko ni mogel spati, je gladič ovire ter si utiral pot do smra-ta. Nekaj načrtov je že izdelal, jih preizkušal ter jih kot nedorabne zavrgel. Šel je za korak dalje, postal in se spet umaknil. Tako mu je potekal čas v mučnem napenjanju možganov.

(Nadaljevanje prih.)

Kultura, ki dušo ubija, ni kultura, ampak strup za narod.

Za nove kmečke domove

50.000 novih kmetij bi bilo treba za našo kmečko mladino. O tem je razpravljaj svoj čas občni zbor Kmečke zveze. Toda preden govorimo o ustvarjanju novih kmečkih domov, moramo vedeti, kako naj ohranimo to, kar imamo. Koliko več kot 50.000 naših sedanjih kmetij je na robu propada. Na eni niti visijo. Če se utrga le-ta, bo šla kmetija po vodi. Kupil je ne bo kmet, ampak kak bogataš, ki v teh zmedenih dneh ne ve, kako bi najbolje naložil svoj denar.

Naši kmečki domovi so bolni, mnogi neozdravljivo bolni. In pravijo: zaščitimo ljudi in ne zemljo. Sedanje dedno pravo, skoz in skoz liberalno, ščiti vendar ljudi, o, kako preveč jih ščiti. Zemlja ni nič; ona se lahko trga in obremenjuje in če propade, naj propade. Zakonite dedščine, včasih že vnaprej zapravljen, se morajo izplačati, in to takoj. — Pa pojdimo na dedne zapuščinske razprave k notarjem in videli bomo tam, kako se kmečki sinovi branijo prevzeti posestvo. Človek bi mislil, da se bodo prepirali, kdo bi ga imel, pa je ravno nasprotno. Čudno, pa vendar razumljivo se je izrazil neki kmečki oče: Tistemu sinu bom izročil posestvo, ki ga bom hotel najbolj kaznovati, na katerega bom najbolj jezen.

50.000 novih kmečkih domov bi nam bilo treba. Ojoj, pa nam že obstoječi propadajo z dneva v dan. Brezobrestna posojila za te nove kmečke domove bi rabili. Pa so premnoga že obstoječa obremenjena več kot so vredna, gospodarji na njih (v kolikor so še gospodarji) garajo in se mučijo, zdavajo in obupujejo. Pa ti niso zapravljalci, vsaj večina jih ni, za drugih grehe se pokore. Premnogo idealnih ljudi

je med njimi, kot bi idealnejših težko našli med kandidati za nove kmečke domove. Potrebni in vredni so takojšnje pomoči.

Zakaj propadajo naše kmetije? Kam z našimi kmečkimi otroci? Poiščimo črva pri korenini. Zakaj? Načelo: vsak sam zase, je razbilo kmečko občestvo, je krivo propada tisočev naših kmetij. Nekdanjih stricev in tet na kmetijah ni več, še stari in mladi se grizejo noč in dan. O, le vsak sam zase! Ko pride mlada gospodinja k hiši, otroci kar beže, da ja ne bi napravili bratu — mlademu gospodarju — eno stopinjo zastonj. In je naval vsak dan večji v tovarne, na kupe je prošelj za državne službe. A pogledimo gor visoko v hribe, tam bomo našli razpadle domove. Nekoč je bila tam kmečka hiša, bil ponosen kmečki dom. Kače se plazijo zdaj tam. 50.000 novih kmečkih domov...

Beg z grude je vsak dan aktualnejši. O, povejte mi, kje najde idealnih kmečkih sinov in hčera. Kje so Tineti z Jalenovega »Domac«, kje? Poznal sem fanta s srednje kmetije, prevzel je posestvo, ne bilo bi mu treba, pa: dobil si je »državno službo«. In še oni, premnogi iz kmetijske šole, kje so zdaj.

Obnovimo nekdanje kmečko občestvo. Potem ne bo treba pisati člankov: »Kri prevžitkarjev vpilje...« Potem ne bo treba novih datiljev za kmečko starostno zavarovanje. Kmečki domovi bodo trdni: saj jih ne bo podpiral le eden ali dva. Vprašanje novih kmečkih domov bo sicer važnejše, toda lažje. Kajti danes se temu vprašanju bližamo le z nekim strahom: češ, ne bomo li pri brigi in skrbi za ustvarjanje novih kmečkih domov izgubili ravno toliko obstoječih? — ar.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravn

Po sosedovem pašniku je živino obračal.

Brezar je bil lastnik njive, ki jo je oral naravnost od juga proti severu; dalje proti severu je imel Hrastar svoj pašnik, katerega je pred osmimi leti kupil na javni dražbi. Med njivo in pašnikom je tekla 4—5 m dolga javna pot od vzhoda proti zahodu, imenovali so jo tudi zagon. Hrastar je od leta do leta pašnik izboljšaval: lomil in trebil je kamenje ter izsekaval grmovje, ker si je hotel prirediti njivo; naposled je v oni črti, kjer je pašnik mejil na javno pot, postavil leseno ograjo. Temu je Brezar takoj oporekal in trdil, da je s to ograjo oviran pri obdelovanju svoje njive. Njegovi posestni predniki in on so namreč preko 30 let to njivo orali prav do pota, tako da je živina stopala na pot in ker je bila ta pot za obračanje preozka, sta morala živina kakor tudi orač sam pri obračanju in prenašanju pluga stopati preko poti tudi na Hrastarjev pašnik v približni širini 1 m. Brezar je tedaj zahteval, da mora Hrastar ta plot podreti, češar pa slednji ni hotel storiti.

Brezar je tožil Hrastarja zaradi motenja posesti in na odstranitev ograje. Hrastar je trdil, da Brezar s svojimi posestnimi predniki ni mogel priposestovati pravice obračanja po tem pašniku, ker je bila javna pot dovolj široka za obračanje; če je pot sedaj morebiti preozka, jo je Brezar sam zoževal na ta način, da jo je odkopaval in s tem svojo njivo podaljševal; sploh se ne pašniku ni dalo obračati, ker je bil pašnik do najnovejšega časa

kamenit in z grmovjem poraščen. Brezar tudi sploh ni obračal niti na poti, niti na pašniku, ker je na koncu svoje njive puščal ozaro ali oral zvrat. Šele letos je Hrastar prvič videl Brezarja, ko je ta pri oranju obračal po njegovem svetu in je ravno zaradi tega postavil naredeni plot, da bi v bodočnosti vsako poseganje v svojo lastnino preprečil. Zato Brezar ni bil nikoli v posesti pravice obračanja živine po tem pašniku, ker je Hrastar takoj pri prvem poskusu preprečil s tem, da je postavil plot.

Razprava se je vršila najprvo na sodišču, potem pa na kraju samem. Dognalo se je; da je bila javna pot res preozka za obračanje pluga s parom konj ali volov, da je na spornem prostoru nekoč res raslo nizko grmljeve in da je iz zemlje štrlelo nizko kamenje, ki je bilo sedaj iztrebljeno, vendar pa ta okolnost ne bi bila mogla obračanja ovirati. Priče so tudi potrdile, da se je tako obračala, odkar pomnijo. Na Hrastarjevo zahtevo je prišel k razpravi tudi zemljemerec, ki pa seveda ni mogel priti do besede, saj vendar v mapi ni moglo biti zapisano, če je kdo pridobil po tem svetu kakšno služnostno pravico. Še preden pa je padla sodna odločba, sta se stranki poravnali tako, da je Hrastar odstranil plot in se zavezal, da ne bo nikdar več branil Brezarju obračati po tem svetu; razen tega je plačal tudi vse stroške, ki so znašali nekaj čez 4000 dinarjev. Ta pravda zopet kaže, kako umestno je, da se vsakdo, ki se namerava spustiti v

Sreča

Sreča, ti si kakor ptica, ki prijetno žvrgoli; kadar pa se ji približam, briž utihne in zleti.

Sladka si in nasmehljena, dobra znanca se mi zdisi; vendar kdo naj ti verjame, ker le lažeš in slepiš.

Menda ti je prirojeno, da obstanka ne poznaš; nimaš stalnosti na svetu, tu pa tam se poigraš.

Komaj včasih te zagleda, drleč tam nekje oko, toda briž s ročico belo že odzdraviš mi v slovo.

Nič ti tega ne zamerim, če je kratek tvoj sijaj; tukaj sama si nesrečna, tam, kjer večna si, je — raj.

Limbarski.

Radio Ljubljana

Četrtek, 17. oktobra: 18.40: Naši slovenski misijonarji (Ladislav Lenček). — 20.00: Peveki koncert. — 20.45: Reproduciran koncert simfonice glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila. — Petek, 18. oktobra: 18.00: Ženska ura: Pomen mleka (ga. Marija Ferjan). — 18.40: Aleksandrija — vrata v Egipt (g. Viktor Pirnat). — 20.00: Rezervirano za prenos. — 22.00: Napovedi, poročila. — Šota 19. oktobra: 18.00: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura: 19.40: Objave. — 20.00: Zunanje-politični pregled (g. dr. A. Kuhar). — 20.30: Pisana šara: Godba, petje, šale. — 22.00: Napovedi, poročila. — Nedelja 20. okt.: 8.00: Jutranji pozdrav. — 8.15: Duet citer (gdč. Slavka Peklar in g. M. Hebein). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Lambert Ehrlich). — 10.15: Nedeljski koncert Radijskega orkestra. — 11.45: Narodne pesmi ob spremljevanju harmonike (Sestre Stritarjeve, g. A. Stanko). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Kmečki trio, vmes citratske točke na ploščah (oddaja prekinjena od 14.30—17.00 ure). — 17.00: Kmet. ura: Gnojenje vinogradov (g. Vladimir Kuret). — 17.30: Kranjsko-gorsko zabavno popoldne. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Za boljšo voljo (plošče). 20.00: Tamburaški orkester (vodi L. Karmelj). — 20.45: Koronice slavnih skladateljev (plošče). — 21.15: Samospevi g. Mirka Jelčina, pri klavirju g. prof. Lipovšek. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Valčki in polke (plošče). — Konec ob 23.00 uri. — Ponedeljek, 21. okt.: 18.00: Zdravstvena ura: Duševno zdravstvo (g. dr. A. Breclji). — 18.20: Koronice narodne (plošče). — 18.40: Slovenski narodni zemljevid (g. Bogo Grafenauer). — 20.10: Oto Zupančič: Veronika Deseniška, tragedija v 3 dejanjih. — 22.00: Napovedi, poročila. — Torek, 22. oktobra: 14.15: Šotaka ura: Ob 40 letnici gluho-nemnice (g. Zdravko Omerza) (do 15 ure). — 18.00: Solistični koncert: violončelo (g. prof. Čenda Šedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek). — 18.40: Viri in izraba energije (g. prof. Miroslav Adlešič). — 19.50: Gospodinjina posvetovalnica (ga. Helena Kelhar). — 20.00: Okrogli napravi (plošče). — 20.30: Pisana majolka. — Jesenski narodni spored. Sodeluje Radijski komorski zbor in Radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec. — 22.00: Napovedi, poročila. — Sreda, 23. okt.: 18.00: Mladinska ura: Dober urnik — pot do uspeha (g. Jančko Sicherl). Spominjamo se grobov naših pesnikov in pisateljev (g. prof. Fr. Vodnik). — 18.40: Delavsko sodišče (g. Stane Golob). — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere, v 1 odmoru: Glasbeno predavanje (g. ravn. Vilko Ukmar) v II. odmoru: Napovedi, poročila.

kakšno pravdo, vsestransko prepriča, ali je kaj upanja na zmago ali ne. Če bi bil Hrastar poprej povpraševal one sosedo, ki so bili zaslani pri obravnavi, bi se gotovo ne bil podal v pravdo in bi si bil prihranil 4000 dinarjev.

Kakor rojeni pisatelji

Ura je šla proti sedmi na večer, če govorimo po starem, če pa rabimo sodobno besedo, je šlo proti devetnajsti. Tujca, sam ljubi Bog v nebesih ve, kje ga je njegova mati zibala, je zanesla pot tja na griček, kjer stoji in odkoder se ozira po svetu cerkvice vrh gore, cerkvice bela. Ko bi bil revež takrat vedel, kakšne povesti bodo ljudje spletali s tisto njegovo potjo, gotovo bi bil to pot opustil in bi se ne bil dajal ljudem v zobe.

Cerkvena ura je ravno točno ob poldevetnajstih obstala. Pa sta prišla dva domačina tudi k cerkvi, fant in dekle, prijatelja že od mladih nog, ravno sta pričevala nekaj sanjariti, kako bi kot prijeten par skupaj nosila težo življenja in kako bi si drug drugemu sladkala medene tedne prvih zakonskih dni.

»Ali sta prišla uro navijat?« ju je tujec še dosti prijazno zaprašal.

»Ne,« se je glasil kratek odgovor.

»Potem bo pa moral kdo drugi priti,« je komaj slišno zmrmral tujec sam vase. Mlada zaljubljenca ga nista razumela, zato sta ga napačno umela, čes ta pripoveduje, da bo za njim še eden prišel semkaj. Le kdo? Zakaj bo prišel? Iz kakšnega namena? Morda imata namen v cerkev vlomiti? Kdo pa ve? Zakaj ga pričakuje, zakaj čaka še na enega? Midva gotovo nista prava. Za celo snov enega kriminalnega vlomilskega romana vprašanj se jima je dvignilo v duši. Zakaj pred dvema tednoma je bilo ravno na dekletovem domu vlomljeno in pokradeno. Kdo je vlomil, kdo je kradel, bo pa ostalo gotovo do sodnjega dne prikrito...

Z njima je šla potem pošta v vas s strašnim poročilom, da mislijo ponoči tuji in neznanji ljudje našo cerkev izropati. Enega da so videli pri cerkvi, drugih je še pričakoval, pa je bilo še preveč svetlo in zato sedaj še ni upal svojega črnega namena izvršiti in izpeljati. Zato na noge kdor le more, da se ta namen lepo in pravočasno prepreči.

»Ti, Miha, hitro na kolo in po orožnike! Mi pa bomo vas obkolili, ihče ne bo mogel ven, nihče notri, ni budir, da bi nam falotje zrela ne padli v roke.«

Miha je zadržel po vasi in vmes vpil, da hočejo sumljivi ljudje cerkev izropati, pa da jo bodo že izkupili. Še sanja se jim ne, kako bodo frčali v luknjo in k ričetu, najmanj za celo življenje, če ne še več. So že pripravljene Martinov Jože in Mihovčev Jaka, pa še Štefinc Tone in še Jurkov Anželj. O, to so tihi! Nihče jim ne bo ušel! Naj si le kdo drzne Mihovčevemu Jaku uteči, če si upa! Mihovčev teče ko blisk.

Ljudje so s strahom lovili Mihove besede. Iz besed pa je začelo rasti dejanje in do drugega jutra je bila že cela povest tukaj.

V cerkev so vlomili trije, enega so precej prišli in ga odpeljali na gorko in na varno. Ko so ga peljali v zapore, je v naglici vrgetl v sneg vitrihe in drugo vlomilsko orodje in zraven je sumljivo zašvižgal. Gotovo v opozorilo svojim tovarišem in pomočnikom. Pa zastoj! Jurkov Anželj je z grabljami pogrebel sumljivo mesto v snegu in je res dobil cel zvežen vlomilsko orodje. Za zdaj ga je izročil v roke županu, župan ga bo s prvo pošto poslal naprej.

Preden je prisvetil beli dan v deželo, so bili že vsi vlomilci pod ključem in so v var-

nih zaporih imeli čas premišljevat, kam človeka pripelje nepoštenost in pa čuječnost tistih, ki so podali na tako nevaren lov za vlomilci. Do jutra je namreč Martinov Jože že našel v snegu čisto novo puško in odvržene patrone. Gotovo in brez vsakega dvoma last prefriganih vlomilcev.

Do poldneva je vedelo za vlom najmanj pol župnije, koliko pa tam zunaj, pa do danes še ni ugotovljeno. Toliko že vemo, da so v bližnjem mestu in po tovarnah vedeli še enkrat toliko, kakor pa tisti, ki so bili doma. Tovarne so kaj zanimivi kraji, kjer se novice po potrebi fabricirajo. Ne seveda vse, nekatere imajo pa patent za to prekoristno delo.

Cerkovnik, stari Matevž je sedel doma pri peči in od samega dolgega časa ni vedel kaj bi počel.

Tistega dne je kar neutegoma privihrla v mežnarijo Strgulčeva Mica in razvijala zunanaj v veži moč svojega jezika in poskušala potrpežljivost cerkovnikove žene...

Matevž se je že razveselil, češ stari Strgulček je sklenil svoje račune z Bogom in s svetom, zvoniti mu bo še treba, potem bo pa mir z njim in pred njim. Nestrpno je že čakal, kdaj ga bo Mica osrečila s to novico, pa kaj, ko je imela pa Mica v veži toliko povedati. Kaj je rekel Božte, pa kaj bodo pri Korenovih opoldne jedli, pa koliko so vagali Jeranovi prešički in še, da je Mešičkov Jaka poklican k orožnim vajam in kako nerad gre, ker ima tako malo časa, in še, kako bi bil potreben poziva k vajam Štefinov Lojze. Doma že komaj čakajo, da bo dobil poziv, pa ni nič... Potegon ima svojo srečo.

Toliko časa je Mica ropotala in razkladala svojo novičarsko roko, da je Matevž začel že sam pri sebi godrnjati: »Ali je babo iz Amerike prineslo, ker toliko ve!«

Nazadnje je studenec z novicami le usahnil in tudi stari Matevž je prišel na vrsto.

»Mmmmm, kaj sem že hotela reči,« je začela pri Matevžu svoj uvodni govor, »ali je bilo sinoči veliko pokradenega?«

»Kje pa?«

»I, no, nikar se ne delaj nevednega, že sam veš.«

»Pa res, da nič ne vem.«

»Kaj ga nič ti prijel?«

»Koga pa?«

»Tatu! Koga pa drugega! Delaj se mi ne nevednega, ko pa vem da si bil zraven in da vse veš.«

Briaje — Dol pri Ljubljani. Dne 5. oktobra je umrla v 80. letu starosti Marija Grahek, roj. Lukežič, po domače Jakševa mati. Izredno je bilo življenje te dobre, skrbne matere. Skozi 50 let je bila naročnica »Domoljuba«. Pokojnica je živela po načelu: Delaj, kakor bi vedno živel, moli, kakor da bi jutri umrl. Iz nič sta si z možem, ki je umrl pred petimi leti, priborila majhno posestvo in ga zapustila potomcem. Za večnost si je dobra mati poskrbela z molitvami, posebno s čitanjem »Domoljuba«, »Slovenca« in nabožnih knjig. Sin se je vrnil z orožnih vaj, mati pa je naslednji dan s svečo v roki in palcem na čelu v znamenju križa mirno v Gospodu zaspala. Naj počiva v miru! Preostale naj tolaži Bog!

n živinski in kramarski semenaj na Veseli gori pri St. Rupertu bo 28. oktobra, to je na soboto. Na to posebej obveščamo kupce in prodalce zlasti za živino, ker so prijavljeni številni kupci.

»Mica, veš, kaj ti povem? Pojdi v tej stvari vprašat gospoda župnika. Tam boš vse zvedela, natančno vse.«

Mici se je nos zavihal. Z župnikom si namreč nista bila dobra. Saj ni bil napačen tale naš gospod Jožef, vaškimi radovednicam pa le ni bil po godu. Prepikra je bila namreč njegova beseda. Kar zaboleta je in zapelka v dno duše in še naprej...

»Kaj pa oče?«

»Ne boš mu še zvonil. Danes mu je spet bolje.«

In odrasla je Mica do vaškega korita. Tam so je nabirala voda v škafe, žejne duše so se pa napajale z dnevnimi novicami.

»O, ti Mica maca, kurja taca! Kaj je spet novega.«

»Le zmerjajte me, le norca se delajte iz človeka! Jaz pa že cel dan jokam.«

»Jokaš? Zakaj pa jokaš? Kaj se je pa tako hučega zgodilo?«

»Oh! Še naš ljubi Bog v nebesih nima miru pred tem hudobnim svetom tukaj po naših cerkvah!«

»Ali jih še niso dobili? Ali jim niso naši fantje vsega pobrali?«

»Samo, da so jih. Koliko so pa dobili pri njih?«

»Ko pa ta grdoba, ta stari Matevž noče nič povedati. Ali je sploh še vreden, da hodi s svojimi umazanimi rokami okrog oltarja. Proč mora! Kar proč!«

In Mica se je priverila, da ne bo preje mirovala, ne pri županu, ne pri ključarjih, in če ima iti naravnost do samega škofa, dokler ne bo spravila Matevža od mežnarije.

»Nemara še s tatovi drži... Zato mi pa danes ni hotel ničesar povedati, grdoba!«

Na vasi se je prikazala postava domačega župnika.

»Mica, sreča te izšče. Zdaj lahko kar gospodu župniku odkriješ svoje križe in težave.«

»Mmmmm! Nočem!«

Mica je jo odkurila po vasi. Z domačim dušnim pastirjem se ni rada srečala. Moč ni bil tako pobožen, kakor si je Mica predstavljala pravo pobožnost. Bil je pač duhovnik po božji volji, ne pa po volji Strgulčeve Mice...

»Hvaljen Jezus!«

»Hvaljen Jezus, dekleta. Kaj pa ugrabite?«

»Gospod župnik, koliko je bilo pa pravzaprav pokradenega pri naši cerkvi. Vsak ve drugače povedati. Vsaj vi nam boste odkrili resnico.«

»Kolikor vem jaz, ni bilo nič premaknjeneega.«

»No, vidiš! Špogarjeva Angela je pa videla, da je nesel tat s seboj v zapore našo nedeljske prte.«

»Koliko je pa zaprtih zaradi tatvine? Ali jih je res že pet.«

»Enega sumljivega so menda prijeli, pa so še tistega izpustili.«

»No, vidiš! Spet vse drugače!«

Župnik se je poslovil od deklet, ki so natakale vodo. Zamišljen je stopal po vasi proti župnišču in govoril sam s seboj: »Ali niso naši ljudje kakor rojeni pisatelji? Toliko si jih izmislijo skozi ves dan, da bi do večera lahko napisali že celo knjigo. In vse bi bilo kar na lepem izmišljeno, popolnoma tako kakor v povestih...«

Dve novi skupini ameriških rušilcev so se dni prevzeli Angleži v Kanadi.

ZAHTEVAJTE NOVI CENIK

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA
HIŠA V JUGOSLAVIJI

CELJE 19

Slovenjanski okraj lahko postane bogat

Slovenjekonjiški okraj je eden najmanjših v Sloveniji. Meri 328 km² in šteje blizu 22.000 prebivalcev. Politično-upravno je razdeljen na šest občin: Slov. Konjice, Oplotnica, Prihova, Loče, Zreče in Vitanje. Pretežni del, preko 75% prebivalstva se bavi s kmetijstvom, katerega glavne panoge so sadjereja, gozdarstvo in vinogradništvo, manj daje živinoreja in polja, ki ne zadostujejo za prehrano vsako leto ter je okraj, zlasti pohorški del navezan na zamenjavo lesa za živež.

Leta 1921 so našli v tem okraju 4070 kmetij. Okrog 16% je delavstva v šestih tovarnah in poljedelskih delavcev ter drugih malih ljudi, ki so odvisni od obdelovanja zemlje drugo so ostali etanovi. Industrijska podjetja so: usnjarna v Slov. Konjicah, železarna v Zrečah, fužina v Vitanju, tekstilna tovarna na Soeki, barvarna na Zbelovem, semka pa moremo prištevati še granitolo Cel-

zak nad Oplotnico. Dva obrata počivata. Nadalje ima en rudnik na Stranica, dve opekarni, tri privatne elektrarne, delno izvedeno elektrifikacijo ter preko 200 žag v pohorskih soteskah in drugje ter 7 mlinov. Lesna industrija je na višku.

Izvaža se les, vino, sadje, kovaški premog, seno in granit. Zelo dobre perspektive so na vidiku v lesni in rudarski industriji. Če se bo vojna kmalu končala in ako se bo na vseh rudo-slednih mestih izledil premog in se našel potrebni kapital za eksploatacijo zemeljskih bogastev, utegne biti po krajih v slovenjekonjiškem okraju, ki še doslej niso tako gospodarsko važni, živahno življenje.

V okraju se nahaja ena meščanska šola in 18 osnovnih. Prosveta je na visoki stopnji. Za pošolsko izobrazbo mladine skrbe razna društva in globoko je ukoreninjena kmečko-stanovska zavest. Lepo je število absolventov kmetijske šole in absolventin kmetijsko-gospodinske šole in gospodinjstev, ki sedaj delujejo na svojih posestvih ali doma na grudi. Mnogo jih služi v lepših službah. Tudi mnogo polinteligence posveča skrb zemlji, v čem se odraža globoka povezanost naših ljudi z rodno grudo.

Zelo je zastopana tudi manjša obrt, ki pa zaradi dragine obrtniških in življenjskih potrebščin ter velike obremenjenosti ne more uspevati, kakor ne kmetije, ki jih tlačijo davki in dolgov. Mnogi obrtniki v slovenjekonjiškem okraju imajo tudi svoja posestva, ki so jim v večji gospodarski in življenjski dobroti ter včasih edina opora. Našemu obrtništvu sta prizadejala in mu še prizadevata velike rane veleblagovništvo in šušmarstvo, ki ponekod zelo cvete.

Slovenjekonjiški okraj ima še mnogo neizkoriščenih virov, da postane premožen, aktiven. Na polju kmetijstva je treba pospešiti sadjerejo. Zasaditi je treba mnogo nerodovinske zemlje s sad-

nim drevjem ter prirediti povsod z umno sadjerejo. Pospeševati bi bilo kaj pametno pogozdovanje, da postane naše lesno bogastvo, gospodarska žila vsakega okraja, ki je z vednim izsekavanjem čedalje manjše, zopet veliko. Stotine kmetij so in bodo odvisne od lesne trgovine tako na Pohorju kakor v dolini.

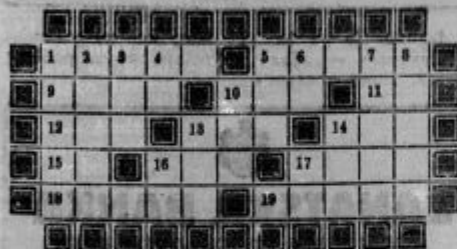
Organizirati je treba vinsko kupčijo ter počakati z njo najmanj pol leta po trgatvi ob ukinitvi prodaje na drobno. Okrog sedem milijonov dinarjev bi slovenjekonjiški okraj mogel letno pridobiti z organizirano ovčerejo, ker je za to zelo prikladen. Volna, ki ima danes zaradi nedostanka bombaža večjo vrednost, bi z organizirano ovčerejo postala vir lepših dohodkov. Mnogo bi se dalo pridobiti tudi s čebelarstvom, ki je tukaj zelo slabo razvito, in s svinjerejo.

Poglavje zase so javna dela, katerih se je na področju okraja že nekaj izvedlo, mnogo pa jih je še potrebnih. Treba je urediti Dravinjo skozi vsa okraja, zgraditi dobrih cest, vodovodov, regulirati nekaj potokov in postaviti nekaj nujnih mostov. Potrebno je čim prej preskrbeti Pohorju potrebne prometne zveze. Nekaj se je na tem področju že začelo delati, vendar pa delavnost počasi napreduje; nekatera dela so v načrtu, mnogo potrebnih pa je šele komaj v zamisli, ker oblast nima sredstev. Kar se je začelo, naj se dovrši kmalu. Od javnih del, brez katerih je popoln dvig našega okraja nemogoč, bodo imeli koristi tudi mnogi delovni ljudje, ki sedaj trpe pomanjkanje.

Z vztrajnim, organiziranim delom na kmetijskem področju, z javnimi deli, ki naj kmečko in delovno ljudstvo gospodarsko in socialno podpro, ter z izkoriščanjem še vseh nedotaknutih, a velikih zakladov naše zemlje, bo slovenjekonjiški okraj lahko zaživel močno gospodarsko, socialno in kulturno življenje.

Za zimske večere:

Križanka

Vstavi v vsak prostorček po eno črko.
Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Kum, krstni ali birmanski sorodnik 5. Gladek, enakomeren 9. Zadnja beseda v očenah 10. Zver 11. Kratka vprašalnica 12. Pregovor 13. Stara dolžinska mera 14. Ubod, bodljaj 15. Pijača Starih Slovanov 16. Stari oče 17. Kadičev popravek 18. Človek, ki si z bremenom služi kruh 19. Domač obrtnik.

Navpično: 1. Plemiški naslov 2. Priprava za čiščenje 3. Užitek pri jedi 4. Stevnik 5. Urejenost 6. Vzklík pri bolečini 7. Svetopisemski prerok 8. Besedica, s katero kaj prepovemo ali prelozimo, da se ne zgodi 10. Oblika vode 13. Prijetna zimska stvar 14. Padeo 16. Pritrdilnica 17. Časovni veznik.

Javna zahvala

Podpisani sem utrpel 11. IX. 1940 požarno škodo na podu, senici s kaščo in kozolcu.

Zavarovalnica JUGOSLAVIJA,
pri kateri sem bil zavarovan, je škodo takoj ocenila in mi izplačala odškodnino v moje največje zadovoljstvo.

Smatram za svojo dolžnost, da ta domači zavarovalni zavod vsakomur najtopleje priporočam.

Smalcja vas, 5. X. 1940.

Janez Bevc

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridejke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in naroba. Pristopnina za male oglase se plačuje vnaprej.

Posestvo

dam brezplačno v najem na Toplem vrhu nad Črnomljem. Ogladati 14. t. m. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Posestvo« 15.575.

Mizarskega vajenca

sprejema s oskrbo. - Sinkovec Jožef, Ambur 71, p. Zagradec.

Čevljar, pomočnika

sprejema za stalno, mešano delo, s oskrbo. Travnik, Trebnje.

Losvo puške

dvocevko, drilling, dobro ohranjeno, poceni prodaja Janes Pokorn, kovač, Skofja Loka.

Krojaškega pomočnika

in vajenca sprejemem takoj. - Kuhelj Ivan, krojaštvo, Žužemberk st. 26.

Dva mizar, pomočnika

za fino pohištvo in mizarskega vajenca s oskrbo v hiši takoj sprejemem. Jože Peternej, stroj. mizarstvo, Skofja Loka.

Moške obleke

perilo in vasa oblačila po prisanem niskih cenah si nabavite pri Proskerju - Sv. Petra cesta 14 - Ljubljana.

Korenje za krmo

prodaja Franc Porenta, Štepanja vas, Litijska cesta 54.

Kravo

plemensko, dobro molnilno, prodaja Gregor Rožič, Trzin, Pod Kerkovnico.

Deset prašičkov

6 tednov starih, prodaja Arh Ivan, Tupalica 12, p. Preddvor.

Kmečko dekle

isče službo na kmečki doma ali pomoč gospodinj. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod št. 15.752.

Sackov plug

rabljen, in mlade pse čuva prodaja Matija Volkavrh, Tomačevo st. 19, Moste pri Ljubljani.

Kuharico

ozir. dekleta, ki ima veselje do kuhe in ki ima namen ostati par let, v starosti od 24 let naprej, sprejemem. Ponudbe: Sasa Stare, Mengeš.

Vitelj (gepelj)

v dobrem stanju prodaja Jožef Planinc, Zg. Javorica, Moravče.

Pozor!

Partija popolnoma novih živalskih strojev (konkurznega nakupa) po izredno nizkih cenah naprodam pri tv. »Promet«, tel. 43-90, nasproti križan. cerkve. Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Vajenca

za sedlarsko in tapetniško obrt sprejemem. Jože Pirnar, sedlar in tapetnik, Novo mesto.

Mlekarski voziček

prodaja Erjavec, Vičmarje 7, St. Vid nad Ljubljano.

Kozolec

osem stantov - dobro ohranjen - naprodam. Karel Cimperšek, Sevnica.

Hlapca

h konjem, treznega, poštenega, sprejemem. Martin Plut - Ormož.

Krojašk. pomočnika

smoženega tudi konfekcije, takoj sprejemem. Vrečar, Dobrunje 47 pri Ljubljani.

Kravo s telikom

prodaja Ciuha, Na Svici st. 30 - Dobrova pri Ljubljani.

Lepega žrebeta

norčanske pasme - prodam ali zamenjam. Zalag 25, p. Komenda.

Sedlarskega vajenca

sprejema Glavič, Trzaska cesta 9.

Pekevskega vajenca

pridnega, takoj sprejemem. Oskrbovanje po dogovoru. Rožna dolina, p. II/14, Ljubljana.

Skedenj

prodam v Kapli vasi st. 33, p. Komenda. - Uporaben tudi za stanovanjsko hišo.

Kože

jasbečova, srne, polhove, kozje in vse druge kože od divjadi kupuje stalno, dalje domače mačke in domače zaiče s visoko plačo. Zdravil, trgovec, Ljubljana - Stari trg.

Čreslo

jezice in vse vrste aurove kože - kupuje stalno ujanjarna - J. Lavrič, St. Vid pri Stični.

Pekevskega vajenca

za parno pekarno, s vso oskrbo sprejemem. Jerko Jože, Tyrševa cesta 168, Ljubljana.

Gnojilne črpalke brzoparilniki štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. -

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški vredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 7 din, po pošti 18 din, 3 zav. po pošti 82 din, 4 zav. po pošti 99 din. - Mnogo zahvalnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko. Prodaja drogerija Kamc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

V KAMNIKU z. z. n. l.

na Štani št. 22

Sprejema hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu.

Obrestovanje najugodnejše. Vloge so proste, na željo tudi vezane na odpoved, ali za določeno dobo.

Pri zdravniku. »Moral bi sleherno jutro piti malo mlečne vode.« - »O, to že itak delam. Le moja žena pravi, da je tisto kava.«

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 25,-, po pošti din 45,-, 2 steklenici po pošti din 75,-, 3 steklenice po pošti din 100,-.

Prodaja drogerija Kamc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

Izgovor je pa le. »Ti fant, kaj pa počenjša na drevesu?« - »Jaz... Črešnje, ki so padle z drevesa, zopet obeham.«

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

podružnica Ljubljana

nemoteno

dovoljuje posojila obrtnikom in obrtnim podjetjem.

Modrost. »Pravijo, da tvoja žena govori tudi kadar je sama.« - »Nimam pojma o tem. Se nisem namreč bil nikdar poleg nje, kadar je bila sama.«

Zahtevajte v vseh javnih lokalih „Domoljuba“!

Ali se hočete svojega

revmatizma, profina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in štipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajočo, izmenno snovi in izločevanje, pospešujočo

DOMAČE ZDRAVLJENJE S PIJAČO, ki se na umeten način povsem naravno sestavlja iz nekega blagodejnega zdravilnega vrečka, ki ga je dobrotljiva mati narava darovala bolnim ljudem.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih vseh državah obstoječih skladišč povsem zastonj in franco poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju. - Poštno zbiralno mesto:

PANNONIA-APOTHEKE, BUDAPEST 72

Postfach 83, Abt. H. 284.

»Domoljuba« stane 35 din za celo leto, za izozemstvo 60 din. - Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamarila na upravo »Domoljuba«. - Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. - Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Počjeh. - Urednik: Jože Košček. - Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.